

KVALITATÍVNA SONDA DO ŽILINSKÉHO VEREJNÉHO PRIESTORU

SWOT analýza rozhovorov s 21 mienkotvorcami

Obsah

I. O KVALITATÍVNEJ SONDE.....	3
II. VÝSKUMNÉ CIELE A TÉMY.....	3
III. VÝSKUMNÁ VZORKA A METÓDA.....	4
IV. SWOT ANALÝZA.....	5
SILNÉ STRÁNKY	6
I. HISTORICKO-SPOLOČENSKÝ A GEOGRAFICKÝ KONTEXT.....	6
II. SÚČASNÝ KONTEXT.....	8
SLABÉ STRÁNKY	12
PRÍLEŽITOSTI	18
OHROZENIA	30
V. ĎALŠIE PODNETY PRE ÚVAHY NAD STRATÉGIU MESTA.....	33
I. KOĽKO AKEJ DEMOKRACIE?.....	33
II. ŽILINA V KONTEXTE SLOVENSKA A 21. STOROČIA.....	33
III. ŽILINSKÉ POMERY.....	34
VI. ŽILINA V HESLÁCH.....	35
VII. NÁČRT VÝCHODISK PRE STRATÉGIU ROZVOJA MESTA?.....	36
I. BENEFITOVAŤ ZO SILNÝCH STRÁNOK A VYUŽIŤ PRÍLEŽITOSTI.....	36
II. ZDOLAŤ SLABÉ STRÁNKY A ZAŽEHNAŤ OHROZENIA.....	36
VIII. ZÁVER.....	37
IX. PRÍLOHY.....	38

I. O KVALITATÍVNEJ SONDE

V lete 2010 výskumná agentúra Krajinka realizovala v projekte „Žilina 21 – stratégia rozvoja mesta v 21.storočí“ rozhovory s 21 žilinskými mienkotvorcami, predstaviteľmi v oblasti architektúry, urbanizmu, podnikania, investícií, kultúry, umenia, školstva, zdravia a športu.

Základnou témou rozhovorov bola „Žilina“ a jej ďalší rozvoj. Cieľom bolo zmapovať názory, argumenty a postoje aktérov k problémom a výzvam, ktoré tvoria verejný diskurz o stratégii rozvoja mesta.

II. VÝSKUMNÉ CIELE A TÉMY

Kvalitatívna sonda si kládla za cieľ:

- ♦ zmapovať názory, argumenty a postoje vybraných aktérov za účelom tvorby východísk pre stratégiu rozvoja mesta Žiliny;
- ♦ reflektovať stav mesta Žiliny mienkotvornými kruhmi, ktoré reprezentujú obyvateľov a predstaviteľov rôznych profesijných stavov, pozícií vo verejnom a privátnom sektore v Žiline, ale aj žilinských rodákov či ľudí zo zahraničia, ktorí sa usadili a pracujú v Žiline;
- ♦ analyzovať potenciál mesta Žilina a jeho rozvoja prostredníctvom identifikovania silných a slabých stránok, odhalenia genézy problémových oblastí / tém, ako aj zdrojov, ktoré má mesto k dispozícii.

Výskumnými témami rozhovorov boli:

- ♦ dedičstvo mesta v pozitívnom a negatívnom význame,
- ♦ súčasné a prognózované problémy mesta,
- ♦ verejná politika v Žiline,
- ♦ stratégia ďalšieho rozvoja mesta.

III. VÝSKUMNÁ VZORKA A METÓDA

Kvalitatívna sonda prebiehala formou hĺbkových rozhovorov s nasledujúcimi 21 respondentmi:

1.	Bača,	Vlado	QEP	fotograf, autor knihy Žilina - fotografie (2008)
2.	Gavllák	Milan	Mgr.	právnik, realizátor projektu Žilina 21 - Stratégia rozvoja mesta v 21.storočí
3.	Johanes	Rastislav	MUDr.	primár Chirurgického oddelenia Nemocnice s poliklinikou v Žiline, prednosta Školiaceho centra Slovenskej zdravotníckej univerzity, predseda Sekcie endoskopickej chirurgie Slovenskej chirurgickej spoločnosti, lekár Mestského hokejového klubu Žilina, realizátor projektu Žilina 21 - Stratégia rozvoja mesta v 21.storočí
4.	Jurišová	Adriana	PaedDr.	učiteľka, realizátorka projektu Žilina 21 - Stratégia rozvoja mesta v 21.storočí
5.	Krajčová	Daniela	Akad. maliarka	výtvarníčka v slobodnom povolani, venuje sa maľbe, kresbe, keramicke a drôtenej plastike, ilustrácii a monumentálnej maľbe; je spoluautorka interiérovej výzdoby v Rímskokatolíckom kostole vo Vlčincoch
6.	Maňák	Dušan	Ing. arch.	architekt, dlhoročný poslanec Mestského zastupiteľstva v Žiline, člen občianskeho združenia Za krajšiu Žilinu
7.	Massányi	Štefan	Ing.	výskumník, chemik, zakladateľ Výskumného ústavu textilnej chémie v Žiline, spoluzakladateľ Zboru Žilincov
8.	Mecková	Viera	Ing. arch.	architektka, laureátka ceny Emila Belluša za rok 2003, členka tvorivej skupiny VAL, autorka viacerých projektov kultúrno-spoločenských, obchodných a administratívnych stavieb - Mestského úradu a Konzervatória v Žiline, tvorba v oblasti knižnej väzby a šperkov
9.	Medvecký	Štefan	Prof. Ing. PhD.	dekan Strojníckej fakulty na Žilinskej univerzite, realizátor projektu Žilina 21 - Stratégia rozvoja mesta v 21.storočí
10.	Mišura	Ján	Ing.	zástupca Žilinskej regionálnej komory Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory
11.	Orava	Branislav	Mgr.	psychológ, t.č. manažér, spoluzakladateľ Nadácie 21.storočia v Žiline, líder projektu Žilina 21 - Stratégia rozvoja mesta v 21.storočí
12.	Park	Peoung-Suk		manažér (Kór.) vzdelávania a výcviku KIA Motors Slovakia
13.	Potiron	Christian		expert (Franc.) na komunitné a umelecké projekty, ktoré realizoval v Žiline; t.č. spolurealizátor projektu Košice 2013 - Európske hlavné mesto kultúry
14.	Slovák	Nikita		dramatik, libretista, textár a režisér, spolupracovník Štátneho komorného orchestru Žilina a Bábkového divadla Žilina
15.	Stuchl	Antonín	Ing. arch.	urbanista, autor Územného plánu mesta Žiliny platného v období 1968-2010, spoluzakladateľ Českého spolku v Žiline
16.	Tain	Rastislav		riaditeľ Ekoskanzenu v Lietavskej Svinnej, spoluzakladateľ občianskeho združenia Pre zdravý život
17.	Trabelssie	George	Ing.	investor Mirage Shopping Center, spoluzakladateľ Nadácie Spoločne pre región v Žiline
18.	Tupý	Stanislav	Ing.	manažér, spoluzakladateľ Nadácie 21.storočia v Žiline, realizátor projektu Žilina 21 - Stratégia rozvoja mesta v 21.storočí
19.	Vecchio	Vincenzo		majiteľ (Tal.) reštaurácie Pizzeria Vulcano v Žiline
20.	Voštenák	Dušan	Akad. arch.	architekt, tvorca Emócia Design Gallery, autor arch. návrhu Vzdelávacieho centra mesta Žiliny pre KIA v Gbeľanoch, realizátor projektu „Žilina 21“
21.	Židek	Radoslav		strieborný olympionik v snowboardcross-e v Turíne (2006), spoluzakladateľ Board Club Žilina, realizátor projektu „Žilina 21“

Všetci respondenti boli odborníkmi vo svojich profesiách, ktorí sa angažovali vo verejných veciach a z týchto pozícií pristúpili aj k rozhovoru o stratégii rozvoja mesta Žiliny. Väčšina respondentov boli „sčítaní“ ľudia v produktívnom veku, s patričnou mierou historického a súčasného spoločenského vedomia, zahraničnými skúsenosťami v oblasti práce, kultúry iných národov či štátov. Vzhľadom k tematickému zameraniu respondenti preukázali kritické myslenie, ktoré je opísané v nasledujúcom texte a je možné ho využiť pri strategickom plánovaní mesta.

So všetkými respondentmi boli vedené hĺbkové semištruktúrované rozhovory. Rozhovory boli zaznamenávané vo video-forme, 19 z nich si je možné pozrieť v autentickej podobe (pribl. 45 min. / rozhovor) na webovej stránke www.zilina21.sk. Rozhovor s jedným respondentom bol zaznamenaný v audio-forme, prepis ktorého je k dispozícii na rovnakej webstránke.¹

Dáta z rozhovorov so všetkými respondentmi použité v nasledujúcej správe sú zanonymnené.

¹ Rozhovor s jedným respondentom nebol autorizovaný na účel zverejnenia.

IV. SWOT ANALÝZA

Výskumná správa je kvalitatívnou analýzou dát z rozhovorov predovšetkým s využitím deskriptívneho prístupu. Pri spracovaní dát bola použitá analýza typu SWOT, ktorá môže byť východiskom pre definovanie úloh v rámci Stratégie rozvoja mesta.

SWOT analýza patrí k metódam strategického plánovania, ktorá sa používa pri hodnotení

silných stránok - **S**trengths,
slabých stránok - **W**eaknesses,
príležitostí - **O**pportunities a
ohrození - **T**hreats

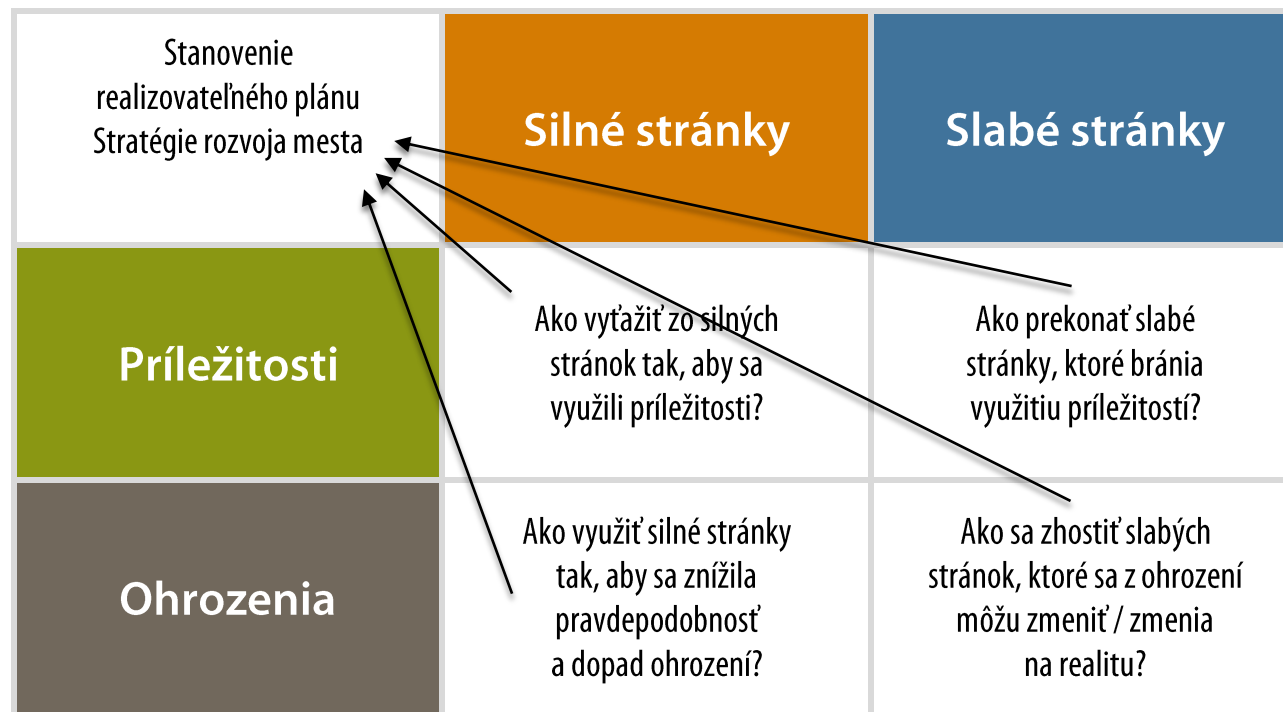
daného projektu (mesto Žilina).

Dáta z rozhovorov umožňujú identifikovať otázky strategického významu - o ďalšom smerovaní mesta, reprezentujú záujmy viacerých zainteresovaných strán.

Kvalitatívna analýza dát podľa SWOT umožňuje stanoviť plán pre vypracovanie uskutočniteľnej Stratégie rozvoja mesta, ktorá využije silné stránky na využitie príležitostí a zmiernenie ohrození, a bude programovo odstraňovať slabé stránky, ktoré bránia využitiu príležitostí a ktoré pri ich zanedbaní môžu hrozby zmeniť na realitu. (viď. diagram).

SWOT analýza je založená výlučne na dátach z rozhovorov – explicitných vyjadreniach². Jednotlivé zistenia majú kvalitatívne, nie kvantitatívne zastúpenie a ponúkajú obšírny prehľad názorov a postojov, ktoré sa v diskurze o stratégii rozvoja mesta Žiliny vyskytli (v druhej polovici roka 2010).

Prehľad SWOT opísaných vo výskumnej správe viď Príloha č.1.

<http://www.jiscinfonet.ac.uk/tools/pestle-swot>

² Analýza kvalitatívnych dát je založená na predpoklade správnosti faktografických údajov, o ktorých sa zmieňovali respondenti. Fakty neboli predmetom ďalšieho skúmania z historických, ekonomických, sociálnych, prípadne iných hľadísk.

SILNÉ STRÁNKY³

alias Žilina má svoj príbeh

V rozhovore s jedným respondentom (tvorcom projektu Žilina 21) zaznelo, že je potrebné „*pomenovať to dobré čo tu je*“. Nasleduje prehľad skutočností - silných stránok mesta Žilina s ohľadom na historicko-spoločenské súvislosti a prírodno-územné podmienky (I) ako aj s ohľadom na súčasné reálie (II).

I. Historicko-spoločenský a geografický kontext

Prenikanie minulosti mesta Žiliny do jeho súčasnosti je evidentné. Respondenti a respondentky neobsiahli (nebolo to ani výskumným cieľom) celú históriu Žiliny, preto nasledujúci prehľad vznikol na základe autentických výpovedí respondentov o kľúčových udalostiach dávnej, súčasnej histórie Žiliny tak, ako ich vnímali v danom okamihu.

	Silné stránky	Fakty, stanoviská, vyjadrenia respondentov
1.	poloha	<ul style="list-style-type: none">♦ dopravná križovatka vnútroštátne aj medzinárodne♦ blízkosť Poľska a Českej republiky♦ prevýšenie v intraviláne mesta: 2 výškové úrovne námestí v Starom meste (<i>monumentálny nástup z Národnej ulice na Hlinkove a Mariánske námestie; „Žilina je pekne členitá“</i>)♦ mesto obklopuje Národný park Malá Fatra, "<i>krásna žilinská kotlina</i>"♦ "<i>oko má kde spočinúť</i>"
2.	historické, kultúrne a národné dedičstvo	<ul style="list-style-type: none">♦ Privilegium pro Slavis (1381)♦ história Žiliny je zviazaná so Slovenskom – slovenskosťou - národným cítením♦ historicky cenné objekty (architektov P.Behrensa, M.M.Harminca, F.Čapka, M.M.Scheera, F.Weiwurma, A.Cimmermanna, A.Búzika, V.Meckovej, L.Koreňovej)♦ <i>veľkorysá architektúra, ktorá aj dnes umožňuje adaptáciu na uplatnenie súčasných funkcií</i>♦ <i>7 divov sveta</i>♦ pôsobenie významných umelcov (maliar Andrej Barčík – zakladajúci člen skupiny M.Galandu), tvorivej skupiny architektov VAL (V.Mecková, L.Kupkovič, A.Mlynařík)♦ Krajský pamiatkový úrad Žilina - hľadá spôsob prepojenia mestskej pamiatkovej rezervácie do súčasného života♦ Odbor hlavného architekta - pracuje s argumentmi a usiluje o pozitívnu zmenu v Žiline♦ "<i>je skutočne hrdým slovenským mestom</i>"

³ Na ľavej strane sú uvedené silné stránky (v ďalších častiach v texte správy „Slabé stránky“, „Príležitosti“, „Ohrozenia“), na pravej strane prehľadu sú niektoré ilustrácie silných stránok. Ilustrácie sú výberom myšlienok respondentov – alebo ich syntézou, ktoré predstavujú témy a konkrétne otázky verejného diskurzu, inokedy môžu mať podnetný filozofický rozmer pre ďalšie úvahy. **Text uvedený kurzívou s úvodzovkami označuje text, ktorý je citátom vyjadrenia respondenta, text uvedený kurzívou bez úvodzoviek je parafrázou vyjadrenia.**

3.	tradícia remesiel a obchodu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ v minulosti sa v meste Žilina rozvíjalo nielen poľnohospodárstvo ale najmä remeslo ♦ industrializácia Žiliny od 18.-19.st. ♦ koncentrácia priemyslu v čase Rakúsko - Uhorska, prvej Československej republiky, ČSSR ♦ „možno preto dnes v Žiline toľko obchodných centier“
4.	„povestné“ za socializmu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ povestný bufet "U KRÁĽA" – bol blízko stanice, „<i>poľ Slovenska tam chodilo na klobásu</i>“
5.	pôsobenie nemeckej komunity a Židovskej komunity (v 1.polovici 20.storočia)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilina bola dlho nemeckým mestom a pôsobili tu aj iné národy a kultúry ♦ Židia „<i>vybudovali Národnú ulicu</i>“, zanechali hodnotnú architektúru, boli pre Žilinu impulzom pre ďalší rozvoj
6.	Žilina nebola (materiálne) zničená počas 2.svetovej vojny, ako mesto podstúpila viackmenej kontinuálny vývoj	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ťažké boje prebehli len na Strečne ♦ ZAA nezaznamenala nejaké krízové etapy vo svojom vývoji
7.	duch „slobody“ prenikal do Žiliny už pred pádom komunizmu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „<i>hrávali tu kapely, ktoré nehrávali nikde inde v Československu</i>“ ♦ Žilina ako prvé slovenské mesto robila Nežnú revolúciu
8.	rozvoj mesta sa uskutočnil na urbanistickom princípe	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „<i>Žilina mala vypracovaný regulačný plán v 1929... mesto ho dalo vypracovať trom vynikajúcim architektom</i>“ (zvíťazil návrh doc. Ing. J. Peňáza) ♦ v r.1968 vypracoval kľúčový Územný plán mesta priekopník urbanizmu Ing.A.Stuchl, ktorý bol autorom aj Územného plánu v roku 1980, platného až donedávna
9.	výskumná činnosť v oblasti technických vied	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilinu pozitívne ovplyvnilo, že tu pôsobil Výskumný ústav výpočtovej techniky (VÚVT, rozpadol sa po r.1989 - odborníci odtiaľ založili veľa medzinárodne úspešných firiem v oblasti informačných a komunikačných technológií, pár ich zostalo v Žiline) ♦ v Žiline bol založený Výskumný ústav textilnej chémie, ktorý pôsobí dodnes (transformovaný na spol. s r.o.)

II. Súčasný kontext

Žilina je krajským mestom s mnohými ustanovizňami a inštitúciami regionálneho a celoslovenského významu, centrum priemyslu, obchodu a služieb, ktoré zároveň „nie je veľkým mestom“. Žilinčania, ktorí žijú v Žiline, alebo pochádzajú zo Žiliny, sú emotívne a sociálne zviazaní so svojim mestom, ktoré im má (stále) čo ponúknuť. Ako v každom inom meste, aj v Žiline fungujú sociálne siete, ktorej členovia vytvárajú tzv. lokálnu pamäť založenú na ľuďoch, ich vzťahoch a väzbách, miestach a udalostiach. Tento fenomén „zakorenenosti“ má pre jednotlivých aktérov významný emotívny náboj, ktorý je nezávislý na aktuálnej situácii v štátnej alebo mestskej administratíve, a ktorý predstavuje mobilizačný potenciál rozvoja mesta z hľadiska ľudských aj finančných zdrojov. Žilinčania sa považujú za lokálpatriotov a vlastencov, ktorí majú pozitívny vzťah k svojmu mestu, regiónu, krajine.

	Silné stránky	Fakty, stanoviská, vyjadrenia respondentov
10.	nadčasové urbanistické riešenia (širšieho) centra mesta	<ul style="list-style-type: none"> ♦ centrum diania od momentu, keď človek vystúpi na Železničnej / Autobusovej stanici ♦ mestotvorné prvky: Farské schody, Mariánske a Hlinkove námestie, pešie zóny ♦ „od stanice možno až po Bulvár sa môžete dostať pešo“ ♦ "Žilina od jedného konca po druhý sa dá prejsť za pol hodinu peši"
11.	dostatok bytov a kultúrny štandard bývania	<ul style="list-style-type: none"> ♦ v Žiline pribudlo veľa kvalitných bytov v krásnych lokalitách (nadštandardných, štandardných) ♦ Hliny - nere realizovalo sa "zahusťovanie", je tu zeleň, voľné priestory, dostupnosť služieb
12.	„slušná“ dopravná infraštruktúra	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilina má v porovnaní s Bratislavou, Košicami slušnú dopravnú infraštruktúru
13.	MHD napojené na pracovné príležitosti	<ul style="list-style-type: none"> ♦ bývanie napojené MHD na pracovné príležitosti, na rozdiel od iných miest
14.	Aupark / Mirage - obchodné centrá	<ul style="list-style-type: none"> ♦ výstavba dvoch obchodných centier (OC) v Starom meste Aupark / Mirage mobilizovala čas obyvateľov Žiliny - podpisovali sa petície na záchranu pamiatkovej rezervácie mesta ♦ stiahnu časť ľudí z hypermarketov na obvode v prospech centra ♦ Mirage bude prevádzkovať kino (bude v centre mesta), bowling, minigolf; bude miestom rôznych atrakcií (napr. „morské akváriá so žralokmi“), s možnosťami trávenia voľného času posedením v kaviarňach, na akciách v rámci kultúrneho programu, ktoré obchodné centrum bude ponúkať... alebo realizácie rôznych indoorových aktivít ♦ na projekte výstavby Mirage je zamestnaných denne priemerne 600 mužov, a približne 600 zamestnancov bude zamestnaných v prevádzkach obchodného centra
15.	pestrá štruktúra priemyslu a obchodu, s dôrazom na výskum	<ul style="list-style-type: none"> ♦ za posledných 20 rokov najviac rozvíjajúce sa mesto na Slovensku ♦ dynamické, obchodné mesto ♦ tradícia elektrotechnického, chemického, ložiskového priemyslu okolo Žiliny ♦ pôsobia tu rôznorodé firmy ♦ „pôsobil tu Výskumný ústav výpočtovej techniky..., po r.1989 sa rozpadol a odborníci odtiaľ založili veľa medzinárodne úspešných firiem v oblasti informačných a komunikačných technológií, pár ich zostalo v Žiline“ ♦ je tu silný automobilový priemysel (externé pomery v Žilinskej kotline veľmi nepriaznivé+ dodávateľské firmy)

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ 80-90% experti a odborný potenciál regiónu napr. pre akúkoľvek stavbu ♦ pôsobí tu Výskumný ústav dopravný, Výskumný ústav textilnej chémie, vývojové centrum Siemens ♦ v Žiline sa riešia (nielen) štátne výskumné úlohy v oblasti techniky, dopravy, techniky dopravných strojov ♦ „v Žiline sú dynamickí podnikatelia“ ♦ vznik Vedecko-technologického parku Žilina ako záujmového združenia právnických osôb s cieľom podporovať podnikateľov
16.	pracovné príležitosti a ľudské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilina dokáže poskytnúť ľuďom prácu / profesné uplatnenie, vo väčšej miere ako iné mestá na SK ♦ Žilinská Univerzita je min. v kraji najväčší zamestnávateľ (1600 zamestnancov + 12500 študentov); "14 tis. ľudí je spojených s touto inštitúciou" ♦ Žilina má dostatočný ľudský potenciál – v oblasti umenia, vedy, riadenia; má dostatok skúsených odborníkov vo svojich profesiách, ktorí pôsobili aj v zahraničí ♦ "Žilina má vzdelanú a pracovitú pracovnú silu"
17.	regionálna metropola	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ľudia chodia za prácou, nákupmi, školami, úradmi ♦ „odhliadnuc od BAA - podobné mesto na SK nie je - cez deň viac ľudí (200-250 tis.), ako v meste býva (80-90 tis.)“
18.	stredne veľké mesto	<ul style="list-style-type: none"> ♦ štvrté najväčšie mesto na Slovensku ♦ poskytuje optimálne podmienky pre život, prácu a bývanie ♦ menšia anonymita ako vo veľkých mestách ♦ vedie sa tu „komfortný“ život.
19.	široká paleta stredných a vysokých škôl	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilinská Univerzita (časť z nej bývala Vysoká škola dopravy a spojov - v minulom režime riešila štátne výskumné úlohy - dodnes pokračuje) - stále expanduje, dobrá kvalita v slovenskom meradle ♦ Výskumný ústav dopravný
20.	rozvinutá občianska spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> ♦ občianske organizácie sú súčasťou života mesta, niektoré prekročili regionálny význam
21.	naštartovaný verejný dialóg	<ul style="list-style-type: none"> ♦ projekt Žilina 21 a prieskum verejnej mienky je dôležitým (prvým) krokom; „nikto sa tu nikoho nepýtal...“ ♦ „Žilničania sú veľmi vnímaví a citliví na zásahy do mesta a veľmi dobre a rýchlo reagujú na vznikajúcu situáciu (výstavba obchod. centra Aupark, Mirage; zásah do verejnej zelene; zahusťovanie na úkor voľných plôch).“
22.	samospráva pre občanov	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „počas obdobia primátora I.Harmana rozhodujú komisie / výbory, vedú sa diskusie na Mestskom zastupiteľstve“ ♦ Klientské centrum ("veľmi dobrý nápad") ♦ po revolúcii na dlhú dobu tu bola akčná radnica (vedenie s primátorom J.Slotom)
23.	kultúrny a spoločenský život	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Stanička - zapojenie grafitákov, mladých ľudí do výtvarného umenia ♦ Súkromná stredná umelecká škola - výborná úroveň ♦ Štátny komorný orchester v Žiline - svetový fenomén ♦ Mestské divadlo a Bábkové divadlo – tradičné kultúrne ustanovizne

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ Stavbár – folklórny súbor Žilinskej Univerzity - špičková úroveň ♦ veľa kultúrnych podujatí počas roka, Žilinské kultúrne leto (<i>panuje atmosféra pohody, oddychu</i>) ♦ výtvarník Roman Ondák - pochádza zo Žiliny ♦ Mauna Kea – zaujímavé zoskupenie, ktoré robí ohňovú show ♦ OC Dubeň – „<i>stalo sa akoby 'kultúrne centrum', ľudia tam chodia na kávu, pivo...</i>“ ♦ „<i>Žilina má elitu</i>“
24.	volno-časové vyžitie v blízkosti mesta a v okolitej prírode	<ul style="list-style-type: none"> ♦ bezprostredný kontakt s prírodou za 15 min. na všetky svetové strany ♦ možnosti výjazdov do okolitej prírody na Kysucach, Orave ♦ vodné plochy Vodné dielo Žilina, Hričovská priehrada sú obľúbenými miestami na voľnočasové vyžitie (okolo Vodného diela sa chodí korčuľovať, bicyklovať <i>strašne veľa ľudí po pracovnej dobe...</i>) ♦ bezprostredné okolie poskytuje možnosti na bicyklovanie (nie cyklotrasy, ale „<i>zvážnice</i>“, „<i>kopce pretkané cestami</i>“)
25.	funkčné sociálne siete	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ľudia v jednom meste prežívajú spolu príbehy ♦ „<i>keď umelci chodili hrať futbal s muzikantmi</i>“ ♦ vyrastanie so starými rodičmi ♦ navštevovanie futbalových zápasov
26.	mentalita ľudí („naturel“)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilinčania sú srdeční, úprimní, emocionálni ♦ „<i>nie sme jednotvární</i>“ ♦ <i>na rozdiel od iných miest na Slovensku, Žilina má vysoký podiel prisťahovalcov z okolitých miest a obcí za prácou a lepším životom, ktorí sa chcú presadiť ("musia byť húževnatí a usilovní")</i> ♦ „<i>prisťahovalci</i>“ majú inú povahu „<i>o to viac sa musia snažiť, aby sa dokázali v mestskom prostredí presadiť</i>“ ♦ Žilinčania žijú s horami, v ktorých sú doma („<i>sú podobný typ ako bratislavčania, pri prvej príležitosti utekajú do okolitých hôr</i>“)
27.	lokálpatriotizmus obyvateľov a rodákov zo Žiliny	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „<i>Žilinčania sú fanúšikovia svojho mesta</i>“, „<i>sú väčší lokálpatrioti ako Slováci z iných miest</i>“, „<i>majú úprimný vzťah k svojmu mestu</i>“, „<i>majú náskok vo vnímaní svojho mesta, silnom povedomí v Žiline</i>“, tento fakt prispieva k pozitívnejšiemu vnímaniu mesta a nezmení to žiadna garnitúra ♦ úspešní rodáci, ktorí nežijú v Žiline, „<i>nedajú nikdy dopustiť na toto mesto</i>“ ♦ „<i>žilinské vlastenectvo nie je nacionalistickým</i>“ ♦ hrdosť a pýcha na históriu, aj súčasnosť Žiliny ♦ „<i>v prvom rade som Žilinčan, až potom Slovák</i>“ ♦ „<i>Žilina si získa city každého, kto tu žije dlhšie</i>“ ♦ „<i>rozvíjajúce sa mesto, ktoré svojim spôsobom má svoju hrdosť (a sebavedomie), má svoje nejaké plánované ciele a za tými si svojim spôsobom ide</i>“
28.	národné cítenie	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilinčania majú silnejšie historické a slovenské povedomie, silné národné cítenie

29.	prvé kroky k multikultúrnej spoločnosti	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prvé kroky k multikultúrnej spoločnosti Žilina už urobila – žijú tu obyvatelia rôznych národností, návštevníci z celého sveta ◆ <i>Žilina má na 95% vyriešený rómsky problém</i>
30.	silná športová tradícia	<ul style="list-style-type: none"> ◆ vyhraté tituly vo futbale, hokeji (prieraznosť na národnej úrovni nie je náhoda) ◆ v Žiline sa hrá výborný slovenský futbal – <i>najkrajší slovenský futbal</i>, je veľmi dobrá "prípravka" pre futbal, z tohto klubu vyšlo <i>určite najviac reprezentantov SR</i>, klub má silnú fanúšikovskú obec ◆ Žilina má tradíciu v basketbale, volejbale (judo) - ktoré žili dlho vo finančnej ischémii a <i>"teraz povstali"</i> ◆ <i>bedminton, squash, tenis už v Žiline majú zázemie</i>
31.	nemocnica s nadpriemerným hodnotením	<ul style="list-style-type: none"> ◆ žilinská nemocnica získala status Fakultnej nemocnice ◆ <i>Žilinská nemocnica je spádovou nemocnicou aj pre Kysuce (spolu 300 tis. obyvateľov) + Bytča, Rajec, čiastočne Kysucké Nové Mesto; nemocnica v RBK a v MTA musí o pacienta bojovať...; zdravotná starostlivosť sa žilinskej nemocnici rozširuje a komplikuje</i> ◆ žilinská chirurgia sa vyrovná ostatným špičkovým pracoviskám na Slovensku z hľadiska technického vybavenia ◆ <i>„Žilina patrí k jedným z tých miest s určitou mierou väčšej kvality nemocnice ako je bežný priemer.“</i> ◆ investície do nemocnice v Žiline sa urobili najmä v rámci sponzorstva ◆ žilinská nemocnica má vlastný systém hodnotenia kvality - má oddelenie, ktoré sa venuje sťažnostiam pacientov

SLABÉ STRÁNKY

Žilina chýba dialóg

„V Žiline je viac vecí čo nefungujú ako fungujú“, je kritické vyjadrenie respondenta o meste, ktoré reflektuje svoje slabé stránky. Markantnou výhradou sa javí „mrhanie potenciálu mesta“, zvlášť z hľadiska prírodno-krajinného bohatstva, ktoré mesto dostatočne nevyužíva. Čo tiež mestu chýba dlhodobo a systémovo je dialóg –elementárna komunikácia nefunguje všeobecne medzi ľuďmi navzájom, vo verejnom živote, v rámci profesijných stavov.

	Slabé stránky	Fakty, stanoviská, vyjadrenia respondentov
1.	znehodnocovanie historického, kultúrneho a národného dedičstva	<ul style="list-style-type: none"> ◆ deinštalácia súsošia ("najkrajšia žilinská fontána" Žilinské panny, www.zilina-gallery.sk) od výtvarníka V. Kompánka z Námestia A.Hlinku do Sadu SNP; „Námestiu A.Hlinka kraľuje príšerná žaburina“ ◆ vystavili sa „bezcné sochy“ (lacný materiál, žiadna umelecká hodnota) ◆ „malé budovy z lacných materiálov vytlačili krajšie a lepšie budovy“ ◆ „Žilina je strašne poškodená“ ◆ Farské schody - zasluhovali si celoštátnu alebo medzinárodnú súťaž na riešenie; "mohol to byť slovenský unikát; mesto sa tým mohlo chváliť" ◆ „podnikateľské baroko“ (domy, ktoré nepatria do žiadneho slohu, ktoré sú nadzro upravované), zmes štýlov ◆ „históriu málo transformujeme do budúcnosti“
2.	problematický Územný plán mesta	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ÚPM sa tvoril tri a pol roka, ktorý šestnásť rokov ani nebol ◆ chýbala konzultačná fáza a verejná diskusia (odborná - mali sa prizvať aj odborníci zo zahraničia, iných miest..., aj medzi obyvateľmi) ◆ "aj keď dlho pripravovaný, ale na rýchlo upečený za dva mesiace" ◆ spočiatku nezujem o nový Územný plán mesta zo strany občanov, „na konci pripomienkovania 260 písomných pripomienok; ľudia nepochopili dôležitosť svojej účasti na pripomienkovaní“ ◆ „je to len digitálne prepracovaný pôvodný Stuchlov územný plán“ „rýchle pripomienkovacie kolo s politickým zámerom““ ◆ rozdelenie Hlín a Závodia na 2 časti - diaľnicou a železnicou - ide proti záujmom obyvateľov
3.	(ne-)hľadanie vhodných urbanistických / architektonických / technických riešení	<ul style="list-style-type: none"> ◆ v súčasnosti sa na rozdiel od minulosti neprizývajú pri hľadaní urbanistických / architektonických riešení viacerí odborníci (skvelí architekti, urbanisti) – v odborných kruhoch nedostatok skúseností chýba dialóg ◆ Žilina má veľa architektov, ale necítiť to ("dnešní architekti ako keby strácali záujem vedieť o práci druhého") ◆ hlukové zábrany na diaľničných privádzačoch / obchvatoch tvoria urbanistický priestor – uvažovať ako sprostredkovať určité formy zážitkov (osvetlenie, výtvarné riešenie protihlukových stien) ◆ „cirkus zatepľovania“ (Hájik) - príliš veľké množstvo farieb a vzorov ◆ ignorovanie a nedodržiavanie starého ÚPM za vedenia mesta J.Slotom - narušenie prepojenosti častí mesta pešími a cyklistickými chodníkmi

		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Slotova „zahusťovačka“ ◆ neestetické žilinské križie pri vstupe do Žiliny ◆ „vždy keď prídem, tak tu vidím ďalší dôležitý zásah“ (v negatívnom zmysle) ◆ mesto sa neobracia na Žilinskú Univerzitu, ktorá môže byť nápomocná pri riešení problémov mesta najmä v oblasti sieťových odvetví ◆ nedostatky v infraštruktúre, zvlášť na periférii mesta
4.	bývanie a bytová otázka ako problém: - „satelity“ nesplynuli s mestom - osamelí starší ľudia vo veľkých bytoch - nulová revitalizácia sídlisk - nepredajné nové byty - „mrakodrapy“ narúšajú charakter mesta	<ul style="list-style-type: none"> ◆ nové bytové štvrte, ktoré mali vyriešiť otázku bývania pre zvyšujúci sa počet obyvateľov, nesplynuli so Žilinou, bol porušený princíp sociálneho sídliska = max. 260 obyv. / ha ◆ „zahusťovanie“ negatívne poznačilo napr. sídlisko Vlčince ◆ sídliská nesaturujú všetky potreby obyvateľov – „exploatujú tie územia“ ◆ deti nemajú kde na sídliskách športovať (Hliny, Vlčince, Solinky, Hájik) ◆ revitalizácia neprebehla na žiadnom sídlisku (znamenala by zníženie počtu obyvateľov na danom území), nie sú na to momentálne ani ekonomické podmienky ◆ zanedbané: bytový fond panelákov (strechy, výťahy, nezateplené fasády), verejné priestranstvá, služby z hľadiska bytovej infraštruktúry ◆ mnohí ľudia nestíhajú platiť svoje veľké byty - byt by vymenili - keby mali takú možnosť aj s potrebnou infraštruktúrou (starší potrebujú výťah, iné podmienky na život...) ◆ stavebný / investičný boom pomýlil mnohých developerov, aj mesto Žilina to pocítilo - ekonomika sa celosvetovo zastavila... teraz ceny bytov vysoké a nepredajné („raketový nástup cien nehnuteľností sa dá porovnať len s Bratislavou a dvoma-troma ďalšími mestami na Slovensku“) ◆ výškové budovy vyrastajú v Žiline bez ohľadu na celkový charakter mesta
5.	dopravný problém nedostatok parkovacích miest MHD obmedzujúca voľný pohyb obyvateľov	<ul style="list-style-type: none"> ◆ hustá premávka a nepriechodnosť ◆ nedostatok parkovacích miest („vyrastajú nové sídliská, ako napr. Hájik, ale parkovacie miesta sa dimenzujú ako pred 40 rokmi“) ◆ zlý stav komunikácií - chodníkov a ciest - rekonštruujú sa („Žilina je teraz momentálne takmer celá rozkopaná“) ◆ „príšerná MHD“ (dlhé intervaly)
6.	Aupark / Mirage ako problém: - negácia historického centra - negácia mierky prostredia - zlikvidovaná zeleň - urbanistický a dopravný problém - bezmocnosť „aktivistov“ ovplyvniť výstavbu	<ul style="list-style-type: none"> ◆ pochybenie v komunikácii s autorom a investorom Auparku ◆ „kde boli stromy je dneska ohyzdná budova, ktorá drzo bije do čela keď tade idem“ ◆ „totálne narušenie nejakej kontinuity architektúry Žiliny; negovanie mierky prostredia“ (viď Príloha č.2) ◆ znehodnotili sa dve hlavné zóny v Starom meste („my nič také dôležité ako je horné a spodné námestie nemáme“) ◆ Aupark zablokoval vnímanie námestia, centra ◆ podpisovali sa petície - výstavba sa nedala z právneho hľadiska zastaviť („to je škoda“) ◆ boom hypermarketov v Žiline prebehol bez koncepcie - každý má svoje parkovisko... „takto sa mesto nebuduje“; mali byť umiestnené von z mesta

7.	nedostatok zelene	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „výskum spred 4-5 rokov ukázal, že Žilina má spomedzi miest na Slovensku najmenšiu plochu zelene na počet obyvateľov“ ♦ "ničíme zeleň" ♦ mesto prišlo o "plúca mesta" súvislé zelené pásmo v centre "salámovou metódou" ♦ „zmizli stromy, veľké a krásne parky“ ♦ Žilinčania si priamo v meste nevážia možnosť oddychu a zelene
8.	negatívne dopady koncentrácie priemyslu, obchodu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ "šťastná aj nešťastná" koncentrácia priemyslu v Žiline v čase Rakúsko - Uhorska, prvej Československej republiky, ČSSR ♦ „vykupovanie pozemkov pod KIA v časovom tlaku spôsobilo veľa konfliktov, ktorým sa dalo predísť“ ♦ znečistené ovzdušie ♦ príliš veľké sústredenie mesta na komerciu a obchody, na úkor rozvoja kultúry, turistiky
9.	nedostatok pracovných príležitostí s dobrým ohodnotením a v tradičných profesiách	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „skončil priemysel textilný, skončil chemický priemysel, obmedzila sa strojárská výroba, takže tie profesie, ktoré tu Žilina má momentálne nenachádzajú dostatok uplatnenia...“ ♦ ľudia sa sťahujú za prácou (lepšími pracovnými podmienkami, vyššími platmi, rozvojom profesijnej kariéry) napríklad do Bratislavy
10.	pomalý rozvoj mesta	<ul style="list-style-type: none"> ♦ v Žiline sa to mení k lepšiemu, ale pomaly ♦ keď by to mesto sa rozvíjalo inak, tak by malo viac šancí, viac príležitostí ♦ „Žilina má náskok v porovnaní s inými mestami na Slovensku, ale nevie ho využiť.“ ♦ v meste ustali markantné zmeny "ďalší, iný rozmer" (popri rekonštrukcii budov, maľovaní fasád...) ♦ „ide to do stratena, viacmenej to upadá“
11.	deficit verejného dialógu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „v Žiline nebol nikdy dialóg, bolo to direktívne riadené mesto“ ♦ „projekty s veľkými investíciami vedenie mesta na čele s J.Slotom utajovalo, chýbala verejná diskusia“ ♦ kauza „Aupark“ mohla mať širšiu podporu (proti výstavbe) zo strany občanov ♦ „ľudia nevedia čo sa deje“ – nie je preto šanca na verejnú diskusiu ♦ veľké množstvo ľudí nevyjadrí svoj názor a nemá ani príležitosť ho vyjadriť ♦ chýba občianska participácia pri robení verejných rozhodnutí ♦ komunikácia viazne medzi odborníkmi, aj medzi občanmi ♦ apatia obojstranná - u občanov, aj u samosprávy, „záujem o veci verejné je minimálny“ ♦ nízke občianske povedomie o hospodárení mesta, mestských majetkových pomeroch, a pod.; ľudia si ešte neuvedomujú, že verejné veci sú naozaj naše
12.	polarizovaná spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> ♦ "Žilina je extrémne spolarizovaná (aj cez developerské skupiny), politicky rozbitá" ♦ Žilina je dnes "ustarostená, apatická" ♦ "tu sa nerozprávame a nepočúvame sa" ♦ (neoprávnená a univerzálna) kritika všetkého

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ „...Žilina sa rozdelila na dva tábory, dneska – po štyroch rokoch fungovania novej radnice – táto delba sa už otupuje, ale bude ešte dlho trvať, aby Žilinčania boli jednotní v názore na niektorú vec z predchádzajúcich dvadsať rokov fungovania na radnici.... je tu ohromný klub čo fandí a ohromný klub čo kritizuje“ ♦ nepriateľský a podozrievavý vzťah k predstaviteľom tretieho sektora, ktorý nie je vždy vítaným partnerom pri rozhodovaní o veciach verejných ♦ „Za krajšiu Žilinu (občianske združenie) je komunita, ktorá chce diktovať svoj názor, tvári sa ako demokratická, ale pritom nepripúšťa a útočí iný...“ ♦ "nie sme v podstate moc jednoduchí", "sme tak prirodzene komplikovaní a členití"
13.	diferencovaný vzťah obyvateľov k mestu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ v Žiline 3 druhy obyvateľov – pôvodní, tí čo prišli do Žiliny za prácou a usadili sa, študenti Žilinskej Univerzity- „pristáhovalci“ nemajú automaticky dobrý vzťah k Žiline, neoslovuje ich v takej miere kultúrno-spoločenské dianie ♦ terajšia generácia starších pôvodných Žilincov si kládla za cieľ „prevychovať“ pristáhovalcov „Žilinčanov“ a vplývať na ich správanie a konanie v meste podľa svojich spoločenských noriem a hodnôt, ako aj na vytváranie pozitívneho vzťahu k mestu ♦ ľudia sa zaujímajú čo sa deje pred ich domom, ak je to pred susedovým dom – „majú to na háku“
14.	v otázkach verejného záujmu nerozhoduje (nemá vplyv) „morálna autorita“ / väčšina občanov, ale majetkovo-vlastnícke vzťahy	<ul style="list-style-type: none"> ♦ majetkovo-vlastnícke vzťahy znemožňujú zasahovať do pripravovaných zámerov (výstavby) ♦ známe osobnosti / odborníci / Zbor Žilincov v Žiline sú bezmocní / nemajú vplyv na zvrátenie niektorých situácií (výstavba obchodných centier) – „to je škoda“, „dalo sa spraviť viac“
15.	chýba spoločný cieľ	<ul style="list-style-type: none"> ♦ chýba jednotiaci hlas medzi jednotlivými záujmovými skupinami ♦ „Aupark“, „Amfiteáter“ – spoj ♦ minulé aj terajšie vedenie nevedelo ľudí nadchnúť pre spoločnú vec „nadšenie rozvíjať mesto spred 20 r. sa premrhalo, chýbali svetlé príklady“
16.	samospráva pre samosprávu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ "každá vládna moc zapadne časom do formalizmu svojho mandátu", pohybuje sa v alternatívach, ktoré je zostávajú zväčša s nedostatočným finančným krytím; tak je to aj v Žiline - "je snaha, ale výsledky zaostávajú" ♦ predošlé vedenie na čele s primátorom J.Slotom iný štýl práce (ako v prípade I.Harmana) - <i>direktívny, autoritatívny prístup</i> ♦ „nedostatočná informovanosť ľudí čo kde môžu vybaviť“ (súvisí s reformou verejnej správy na Slovensku) ♦ zatajovanie verejných informácií občanom ♦ niektoré cieľové skupiny obyvateľov majú problém s využitím Klientského centra, ktoré nie je celkom „user friendly“ ♦ problémom sú arogantní a neústretoví úradníci ♦ nedostatok informácií poslanci - obyvatelia, neosobné pôsobenie poslancov v komunite

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ občania sa neobracajú na poslancov s riešeniami „svojich problémov, ktoré poznajú najlepšie“ ♦ „človek má dosť vlastných problémov, aby hľadal aktívne informácie o činnosti samosprávy“
17.	korupcia, obohacovanie sa na úkor mesta	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vedenie mesta s primátorom J.Slotom sa spája s aférami v oblasti korupcie a zneužívania postavenia na obohacovanie sa na úkor mesta (štátu) ♦ „ktovie kde tie investície a prísuny idú (financie, ktoré získala Žilina)“ ♦ byť priateľom s vedením mesta znamená uspieť v presadení svojich záujmov na úrovni mesta
18.	nedostatok kultúrneho a spoločenského života	<ul style="list-style-type: none"> ♦ málo kultúrnych podujatí ♦ <i>nízka návštevnosť kultúrnych podujatí; „čierna diera novodobej kultúry“</i> ♦ „umelci spolu vôbec nekomunikujú, nemajú ani platformu“ ♦ v meste neexistuje žiaden spoločenský život; „v Žiline nikto nechodí von sa zabávať a vôbec tráviť poobede – večer čas von“ ♦ Žiline chýba kaviarenský život - neformálne sociálne siete, živé komunity, neustála dišputa ♦ <i>"Máme tu krásne Mariánske námestie, volalo sa to Rínok a podobne ako v Bratislave sa tu chodilo na korzo. Myslím si, že to stretávanie sa ľudí, výmena informácií a názorov, ale nie cez internet ale naživo, je zásadným problémom mesta Žilina dneska."</i> ♦ <i>v Žiline chýba kultúrna rozmanitosť</i> ♦ <i>"aby Žilina nežila len futbalom ale aj kultúrou"</i>
19.	problém bezpečnosti v meste	<ul style="list-style-type: none"> ♦ drogy, alkohol - ich užívatelia medzi mladými ľuďmi, díleri drog na ulici, drogy v školách ♦ kriminalita ako inde na Slovensku ♦ v noci slabo osvietené mesto (najmä okraje mesta)
20.	nedostatok infraštruktúry pre voľný čas a rekreáciu / vymožeností „zadarmo“	<ul style="list-style-type: none"> ♦ deje sa málo vecí pre ľudí ♦ nedostatok miest pre rekreáciu a trávenie voľného času; <i>"všetky tie veci, čo sú zadarmo pre ľudí" - klziská, zábava - macošská Žilina"</i> ♦ Vodné dielo Žilina ako jediná oddychová zóna svojho druhu je pre Žilinu málo ♦ mladé rodiny nemajú kde a ako tráviť voľný čas, deti sa nemajú kde hrať ♦ <i>„mesto nepostavilo nič..., sú tu zdevastované športoviská, králikárne betónové, kde sa to dieťa nevie rozvíja“;... nedivme sa, že mladí fetujú, drogujú...; ... sú tu len ihriská, ktoré postavila naša Nadácia“</i> ♦ <i>„mladí ľudia môžu pociťovať nedostatok príležitostí na zmysluplné voľnočasové vyžitie (areály pre masový šport)“ - dôsledkom čoho je aj ich pasivita, vlažný vzťah k mestu</i>
21.	mrhanie potenciálom mesta a prostredia, v ktorom sa nachádza	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>“Čo tu máme? Nič; je tu jedno jazero, tie jedny kúpele čo sú tam, nazývame akože kúpeľmi pre turistov?“</i> ♦ nevyužitý dopravný potenciál – diaľničný, vlakový, letecký ♦ nevyužitý prírodný potenciál pre turizmus / agroturizmus...
22.	málo mestských pozemkov	<ul style="list-style-type: none"> ♦ mestských pozemkov je málo (napr. pre zóny zelene v centre) - s rôznymi vlastníckymi záujmami

23.	povešť šírenia nacionalistických a xenofóbnych nálad	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Žilina má povest' šírenia nacionalistických nálad, nepriateľstva voči menšinám, Maďarom ◆ "pravoverní Slováci" – respondent vždy vnímal takéto označenie Žilinčanov negatívne
24.	problémy s rozvojom športu	<ul style="list-style-type: none"> ◆ „menej sa športuje“: chýbajú športoviská, ľudia nemajú kde behať (jogging), existujúca športová infraštruktúra nie je na dobrej úrovni ◆ ľudia utekajú za realizáciou viacerých športov do iných miest (napr. atletiky; <i>Žilina nemá zázemie pre viacero na Slovensku - rozvíjajúcich sa športov</i>) ◆ rozvoj športu v Žiline poznačila hospodárska kríza ◆ chýba systémový prístup k rozvoju športu v meste (na Slovensku) ◆ Žilina má silnú hokejovú tradíciu, je to drahší šport ako futbal, nefunguje koncepcia výchovy hokejistov pre klub ◆ olympijský víťaz, vrcholový športovec zo Žiliny nemá podporu mesta pri zakladaní CVČ so zameraním na rozvoj športu u detí a mládeže (chce pretaviť svoje skúsenosti s rozvojom a profesionalizáciou športu, výchovou vrcholových športovcov v Žiline) ◆ chýba podpora talentovaných detí a mladých športovcov
25.	ekonomické a koncepčné problémy nemocnice	<ul style="list-style-type: none"> ◆ „Žilinská nemocnica má ekonomické problémy, ako každá iná nemocnica na Slovensku“; financií je málo - sú zle rozdelené v rezorte - aj v regiónoch; investície do nemocnice v Žiline z Európskej únie (a "spoločného krajca") najmenšie z 3 nemocníc v kraji ◆ transformácia štátnej zdravotníckej starostlivosti na súkromnú neprebehla optimálne, koordinácia je zložitá, „neexistuje jednotiacia línia, na ktorú by mohla nadväzovať koncepcia zdravotníctva v Žiline“ ◆ vzťah 3 inštitútov, s ktorými majú do činenia zdravotnícke inštitúcie v Žiline (štát, VÚC, mesto) – „na každej úrovni sa robí iná politika“ ◆ „problém Žiliny je, že sa nedokáže spojiť a lobovať pre spoločnú vec (nemocnicu, alebo niektorú z polikliník)“ ◆ „ekonomický a ľudský potenciál má žilinská nemocnica v kraji najväčší, nie je celkom využitý - problém ho udržať aj nakúpiť“
26.	čerpanie z EÚ fondov nie je citelné	<ul style="list-style-type: none"> ◆ projekty financované z EÚ fondov nie sú v meste viditeľné ◆ v čerpaní EÚ fondov má Žilina „veľké rezervy“

PRÍLEŽITOSTI

ako využiť náskok Žiliny

„Žilina má náskok v porovnaní s inými mestami na Slovensku, ale nevie ho využiť“, „má potenciálne ekonomicky veľmi silného regiónu“, sú vyjadrenia respondentov k hodnoteniu potenciálu mesta. Cesta k prosperite, zvyšovaniu kvality života v meste silného regionálneho a nadregionálneho významu je ale tiež cestou k získaniu „sebavedomia“, ako sa vyjadril istý respondent, ktoré je potrebné Žiline dodať. Potenciál mesta Žiliny ilustrujú nasledujúce zistenia, ktoré sú vygenerované ako príležitosti typu ´výzvy´ a ´návrhy´ pre riešenie situácie (´ako robiť veci lepšie´, ´aké ciele sledovať´, ´čo by bolo dobré v Žiline mať´), ktoré má mesto k dispozícii a môže využiť v záujme budúcich „benefitov“ a žiaduceho rozvoja.

	Príležitosti	Výzvy – fakty, stanoviská, vyjadrenia respondentov	Návrhy - projekty, vyjadrenia respondentov
1.	uchovanie a zveladenie historického, kultúrneho a národného dedičstva	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilina má hmotnú a priestorovú historickú štruktúru, s ktorou sa ľudia môžu (majú s čím) stotožniť, "toto je Žilina" - je potrebné uchovať ♦ Staré mesto ako centrum pre oddych a trávenie voľného času ♦ Staré mesto občas potrebuje zmeny, ale treba hľadať kompromis (medzi novým a starým) - niekedy je kontrast nového a starého výborný, aj s použitím moderných prostriedkov, ale so zachovaním mierky prostredia, niekde to nejde (potrebná je akceptácia priestoru, architektúra niektorých objektov na Mariánskom nám. - je aj menej hodnotná - ale je komponentom priestoru) – je na zvážení a v kompetencii architektov ♦ nestavať len na minulej sláve, ale postaviť aj niečo nové ♦ výzva: tak ako v minulosti, aby Žilina mala vynikajúcich architektov, "ktorí vytvoria niečo, čo nám zostane ako trvalá hodnota" ♦ mesto by malo prispieť súkromníkovi na to, aby zrekonštruoval niečo, čo potom vytvorí atmosféru všetkým ♦ zbúrať nové obchodné domy v centre mesta 	<ul style="list-style-type: none"> ✎ zrealizovať projekt Slnéčné hodiny (na budove Tatra banky na Mariánskom námestí)
2.	Územný plán mesta „pre ľudí“	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Územný plán mesta (ÚPM) ako dokument, ktorý má byť dohodou medzi mestom, samosprávou a občanmi; báza, na ktorej občania môžu komunikovať o meste, zámeroch, rozvoji mesta ♦ ďalšia aktualizácia o 4 roky – ľudia majú 4 roky na zhromaždenie poznatkov o slabých miestach mesta "čo im v meste chýba" ♦ ďalší Územný plán mesta Žilina má vzísť z komunikácie ("nieť inej cesty..."); je potrebné ho už teraz pripravovať, „má byť pre ľudí“ 	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Územný plán mesta by mal riešiť dopravný problém v súvislosti s prevádzkou obchodných centier Aupark a Mirage ✎ útulok zvierat ako súčasť ÚPM, aj s možnosťou rozširovania

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ občania si majú cez poslancov si odkontrolovať rozvoj mesta podľa schváleného Územného plánu mesta 	
<p>3.</p>	<p>nájdenie vhodných urbanistických / architektonických / technických riešení</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „čo je živé (v architektúre mesta Žiliny), to udržať pri živote“ ♦ nie je správne negovať všetku architektonickú tvorbu počas socializmu ♦ Žilinu nie je potrebné meniť, ale dopĺňať o nové veci ♦ k projektovaniu nových objektov neprístupovať formálne, ale "zvnútra" ♦ viac nezahusťovať centrum ♦ "architektúra, urbanizmus - to všetko slúži jednej veci, aby boli ľudia spokojní kde existujú, kde bývajú" ♦ architekti by mali viesť dialóg, dať hlavy dokopy (pochybenie pri Aupark-u - ani architekti nevedli spolu dialóg k tomuto objektu); laická verejnosť nemôže posúdiť vhodnosť architektúry ♦ Žilinská Univerzita má odborníkov zo sieťových odvetví, ktorí by mohli byť nápomocní pri riešení problémov mesta Žiliny ♦ každý odborník sa musí snažiť presadiť dobré riešenia v svojej sfére pôsobenia ♦ mesto môže byť tiež také (krásne) ako príroda ♦ "riešiť situáciu bez ohľadu na súčasné podmienky"; "vyburcovať naše myslenie aj do nejakého experimentu"; "treba snívvať"(do Žiliny dotiahnuť „morovod“) 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ vytvoriť pešiu zónu z Masarikovej ulice do Budatína ☞ žilinské kríže pri vstupe do Žiliny – môžu byť farebné ☞ dbať na estetiku fasád pri zatepľovaní ☞ rekonštruovať Hlinkovo námestie („tvorilo sa kvôli revolúcii, aby bolo možné zvolať veľké zhromaždenia“) - dnes je potrebná segmentácia funkcií na tomto priestore
<p>4.</p>	<p>bývanie bližšie k predstavám ľudí</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ uskutočniť skutočnú revitalizáciu sídlisk ♦ v meste by mali byť byty na nájomnom princípe (riešenie bývania aj pre mladých ľudí) ♦ „ak sa mesto chce vyvíjať, tak musí dospieť do štádia, že byt bude dostupný artikel“ ♦ „developeri si raz uvedomia, že musia ísť s cenami dolu“ ♦ nestavať už "zajačince", sídliská ♦ príprava podmienok na zástavbu - výber územia, vybudovanie infraštruktúry, komunikácii - určenie regulatív, vypracovanie systému finančnej pomoci ♦ plánovať "satelity" bývania ako integrálnu súčasť mesta, v ktorej by sa mohli realizovať všetky vekové kategórie ♦ každá mestská časť by mala mať námestie - centrum - tam sa 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ výstavba na južnom svahu Dubňa ☞ do programu mesta zaradiť výstavbu / rekonštrukcie sociálnych bytov podľa predstáv a v spolupráci s ľuďmi, ktorí v nich budú bývať – garantovaná návratnosť investície (príklad z Berlína) ☞ "bývanie pri vode"

		<p><i>pokúsiť sústrediť všetky obchodné a iné prevádzky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ uplatniť urbanistický princíp budovania sídla v symbióze s prírodou (ako napr. švédske mesto Tapiola, viď Príloha č.3) 	
<p>5.</p>	<p>atmosféra pohody, pôvabu, čistoty, svetovosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumenie - tolerancia - sociálna inklúzia - multikultúrna spoločnosť 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>„Žilina dokáže vytvoriť atmosféru porozumenia, pochopenia a priateľstva“</i> ♦ <i>„ľudia by mali chodiť viac von“ (ako v Piešťanoch – je tam rušno, ľudia trávia čas vonku); „niečo sa tu musí diať – keď sa niečo deje, tak potom to ľudí zaujíma, idú von – riešia – zabávajú sa, jednoducho žijú“</i> ♦ <i>obchodné zóny sú riešením ako vrátiť „plný život do centra mesta“</i> ♦ integrácia seniorov – zabezpečiť medzigeneračné vnímanie založené na poznaní a vzájomnej úcte ♦ <i>do mesta vrátiť duch tolerancie, svetovosti - je potrebné pre to hľadať východisko</i> ♦ medzinárodná skladba návštevníkov / obyvateľov môže prispieť k multikulturalizmu v Žiline ♦ Žilina začína byť (prirodzene a nekonfliktne) kozmopolitným mestom ale zároveň je tradičným, historickým; začína byť tolerantným (aj voči ľuďom z iných regiónov, s ktorými dokážu žiť, aj z iných národností) a priateľským mestom, kde sa môže každý uplatniť ♦ usilovať o spokojnosť ľudí s atmosférou v meste ♦ čistota v meste je dôležitý parameter mesta ♦ pešie zóny, v ktorých si ľudia oddýchnu ♦ dojem o meste sa tvorí aj na základe stavu a vzhľadu chodníkov a ciest (<i>"pohľad kráčajúceho človeka, ktorý vníma tú dlažbu...je strašne dôležitý pre to, aký obraz si vytvára o Žiline"</i>) ♦ cez víkend má byť veľa kultúrnych a športových podujatí, tým <i>"mesto ožije"</i> (zanecháva nezmazateľný dojem ako napr. mesto Aachen (Nem.), alebo Mníchov, Amsterdam pred Vianocami ♦ pohľad domestikovaného cudzinca: viac (multi)kultúrnych programov – nielen zo slovenskej kultúry + medzinárodné kultúrne festivaly; organizovať Deň otvorených dverí, Športový deň pre všetky komunity v Žiline – nielen pre Slovákov... ♦ <i>vedenie mesta môže ovplyvniť prostredie, ale vytvárať ho musia ľudia - obyvatelia mesta</i> 	

<p>6.</p>	<p>budovanie image-u, identity a propagácia mesta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ spokojnosť obyvateľov so svojím mestom dá o sebe vedieť aj navonok, dobrá atmosféra priláka do Žiliny návštevníkov ◆ propagovať Žilinu najmä v slovenskom meradle, pritiahnúť turistov ◆ <i>„architektúru treba vidieť...; o architektúre sa dá aj hovoriť, ale najsilnejší dojem je práve z toho, že to človek vidí a prežíva“</i> ◆ Žilina sa musí so zlou povestou, že je nacionalistická... vyrovnáť (Bratislava je tolerantnejšia, svetovejšia) ◆ "pravoverný Slovák" - skôr spočíva / by mal v tom, že je schopný byť svetový a urobiť niečo viac ◆ <i>Žilina nemá prečo v návštevníkoch zachovať negatívnu emóciu a nepriateľstvo</i> ◆ <i>"Žilina je schopná prijať cudziu pracovnú kultúru, cudzí jazyk"</i> (príklad KIA) ◆ zapojiť iné kultúry (v reálnom aj symbolickom zmysle slova) do zvelaďovania mesta ◆ <i>vymyslieť niečo, čo by nás zviditeľnilo a znásobovalo návštevníkov Žiliny – čo nemajú iní; "Keď ste niekde v zahraničí a niekto povie 'áno Žilina, to je to, tam som bol, to som videl'."</i> ◆ <i>"čím viac výnimočných jednotlivcov, tým lepšia vizitka mesta"</i> ◆ budovanie „creative city“, ktoré priťahuje talentovaných ľudí ◆ stratégia mesta dôležitá pre identitu mesta ◆ vytvárať také podmienky „aby tu ľudia zostávali“ a „mali dôvod žiť“ 	<ul style="list-style-type: none"> 👉 <i>„Žilina ako mesto remesiel“</i> (založené na silnej remeselnej tradícii v Žiline: drotárstvo, kníhtlač, kožušníctvo, kováčstvo, súkeníctvo, mäsiarstvo, krajčírstvo...); využiť prázdny Remeselnícky dom; <i>Prečo Slovensko doteraz nebolo s drotárskym remeslom na svetovej výstave?</i> (reprezentácia Slovenska prostredníctvom remesiel v Žiline) 👉 vytvoriť novú, modernú, interaktívnu webovú stránku mesta Žiliny (po vzore iných metropol)
<p>7.</p>	<p>riešenie dopravy na úrovni veľkého mesta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ riešiť prioritne parkovanie (v centre aj na sídliskách) ◆ <i>dopravná záťaž spôsobená Obchodnými centrami Aupark a Mirage vyžaduje neštandardné riešenia</i> ◆ dobudovať diaľničný obchvat mesta (tunel Višňové a odbočka na Kysuce ešte pred Žilinou) - odbúra sa tým tranzitná doprava z mesta ◆ vylúčiť nákladnú dopravu z centra a obytných zón ◆ dobudovať sieť cyklistických chodníkov ◆ méta: dieťa na ceste z domu do školy nesmie prekročiť komunikáciu ◆ o 30 rokov má mať podľa ÚPM Žilina 130 tisíc obyvateľov... aká bude dopravná infraštruktúra? (<i>"aby som nemusel ísť 5 km hodinu"</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> 👉 <i>pri stále zvyšujúcej sa úrovni motorizácie a z dôvodu dvoch obchodných centier v centre, Veľká Okužná sa bude musieť minimálne zjednosmerniť</i> 👉 vybudovať podzemné a nadzemné záchytné parkoviská – odkiaľ sa bude dať dostať do centra kyvadlovou dopravou, pešími trasami či cyklotrasami 👉 MHD v samostatných dopravných pruhoch ako autá - motivácia ľudí ako do centra cestovať

			<ul style="list-style-type: none"> ☞ postupne vylučovať dopravu z centra - systém ich musí "dobrovoľne presvedčiť, že do mesta sa neoplatí ísť autom"
8.	Aupark / Mirage ako: - memento - príležitosť	<ul style="list-style-type: none"> ◆ "mesto by malo mať ulice a námestia, vy by ste mali chodiť od obchodíku ku obchodíku, sedieť na kávičke, ale vonku, a nie v klimatizovanom hypermarkete v historickom centre; v tom je problém týchto objektov" ◆ keď sa boom hypermarketov skončí - z montovaných objektov možno budú športové haly, štadióny, alebo sa tieto objekty rozoberú; Aupark a Mirage sú nezvratné investície v meste ◆ „vred na krku“ (Aupark) ◆ neopakovať chyby z minulosti a predísť podobnej výstavbe ako sú Aupark a Mirage - takéto stavby sa nemôžu schvaľovať bez náležitého odborného posúdenia ◆ stavba obchodného centra Mirage je inšpirovaná stredovekým historickým hradom, ktorého pozostatky sa objavili na stavenisku, „za sto-dvesto rokov budú skúmať, že prečo je to vlastne takto... toto je správna cesta ako tvoriť vizuálny obraz“ ◆ Aupark / Mirage „zahalia prúdenie ľudí v centre“; „Mirage môže byť začiatková tepna, srdiečko..., plúca môže byť Sedláčkov sad, žalúdok môže byť Mariánske námestie“ 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ od Auparku je potrebné získať nejaké bolestné (rozvinúť filantropiu, ktorú by mali činiť) ☞ v obchodnom centre Mirage môže byť zriadená moderná knižnica s programom pre seniorov (vstupom, novinami a kávou / toustom zdarma), ako miesto pre stretnutie priateľov...
9.	„zelené“ mesto, na sútoku riek	<ul style="list-style-type: none"> ◆ rozvoj mesta v súlade s environmentalistikou ◆ pasportizácia zelene - zeleň ako intaktné plochy ◆ umiestniť niekde nejaký (nový) park - takýto krok musí urobiť samospráva, nedá sa čakať od podnikateľov ◆ vybudovať veľký súvislý park ◆ "Žilina má 3 rieky, ale ani jedno nábrežie" ◆ "Žiline by pomohlo využitie riek" (na rekreačné a voľnočasové účely) ◆ zalesnené plochy / parky v meste priťahujú ľudí tráviť čas von (ako napr. v Piešťanoch) ◆ vrátiť späť zlikvidované parky Žiline 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ každý vyrúbaný strom nahradiť novým ☞ v širšom centre vybudovať oddychové zóny, na ktorom by sa podieľali súkromní vlastníci a podnikatelia ☞ oplotiť Sedláčkov park; v zime tam prevádzkovať ľadovú plochu ☞ vybudovať uzavretý park – „veľký zelený areál... s jazerami... parčík, kde tečie potôčik...“ (tak ako to funguje v Londýne, N.Y.C.) – chránený, do ktorého sa bude investovať z verejných zdrojov, na mieste ktoré sa vyberie na základe verejnej diskusie; vstup do parku spoplatniť

			napr. 1 € (prostriedky použiť na nepretržitú údržbu)
10.	spoločenská zodpovednosť firiem, ľudí	<ul style="list-style-type: none"> ♦ firmy sa majú podieľať na ochrane a tvorbe zdravého životného prostredia – aj obyvatelia to budú vnímať ako <i>silný prejav účasti (zahraničných) firiem na živote mesta</i> ♦ „KIA by mala prispievať mestu, a potom aj to mesto bere tú KIA za svoju“ ♦ firmy (a ich vlastníci) môžu pri smerovaní - určovaní chodu mesta predstavovať poradný hlas, nemali by mať ale rozhodujúci vplyv ♦ kto môže, mal by prispievať na verejné blaho, činiť charitu, filantropiu...; v kresťanstve sa tomu hovorí 'odvádzať desiatok' 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ vytvoriť spoločný fond darcov pod ochranou mesta („tí čo majú, nech dajú“) na účel systémového zvelaďovania mesta ☞ zbierka pre mesto (príspevok 10 EUR každého, kto chce napr. rekonštruovať... „Chceš stavebné povolenie? Prispej na toto...“
11.	rozvoj / podpora podnikania a zamestnanosti	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „Žilina má potenciál byť hlavným ekonomickým mestom tohto štátu“; Žilina je vzhľadom k automobilovému priemyslu Detroitom ♦ Žilina je adekvátna náhrada Bratislavy pre mnohé obchodné, bankové... inštitúcie ♦ Žilina ako spádová obec má niekoľko druhov návštevníkov - hodinoví, dňoví ... „všetci potrebujú servis“ ♦ samospráva má možnosti podporovať podnikateľov ♦ perspektívna oblasť sú informačné technológie, automobilový priemysel a s tým súvisiaci obslužný priemysel (veľký potenciál pre menšie firmy) ♦ ideálne by bolo, keby KIA presunula do Žiliny svoje vývojové stredisko z KIA Frankfurt n. Mohanom ♦ méta: Žilina ako výskumné a vývojové stredisko "jemných" technológií v previazanosti na Žilinskú Univerzitu a fabriky ľahkého priemyslu ♦ "aby sa tu stále viac stavalo, kde je to dobré pre Žilinu" ♦ „mesto sa prostredníctvom investičným projektov snaží získať ďalšie pracovné miesta“ ♦ podporovať zamestnávanie mladých ľudí ♦ poskytnúť investorom istotu z hľadiska koncepcie dlhodobého rozvoja mesta 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ veľké firmy by sa mohli / mali podieľať na vytvorení finančného zdroja na vykrytie mikroúverov pre začínajúcich, malých a stredných podnikateľov (napr. v rámci programu Vedecko-technologického parku Žilina) ☞ podpora podnikateľov podľa charakteru ich podnikateľského zámeru - ak saturujú chýbajúce funkcie mesta, zvýhodnenie pri získavaní pozemku / priestorov...
12.	prestížna Žilinská Univerzita doma aj v zahraničí	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilinskej Univerzite by veľmi pomohla reputácia so záujmom zahraničných študentov študovať tu - vzniklo by multikultúrne prostredie, odovzdávanie skúsenosti / názorov... 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ vybudovať univerzitné mestečko, campus na Veľkom dieli – „Žilinská Univerzita má na to také podmienky“

		<ul style="list-style-type: none"> ◆ zahraniční študenti môžu študovať na Žilinskej Univerzite, stredných školách v Žiline - chýbajú ale podmienky (chýbajú špičkoví odborníci so svetovou reputáciou), atraktívne prostredie - <i>prečo by tu mali chcieť študovať?</i> ◆ Žilinská Univerzita je pripravená podieľať sa na príprave reformy vysokého školstva tak, aby sa zvýšila kvalita vzdelávania; <i>"prostredie v škole sa musí zmeniť"</i> (postavenie učiteľa, jazyková príprava do sveta a prenos poznatkov a skúseností...) 	<p><i>(prostredie) ako žiadna univerzita na Slovensku", vrátane moderného športového areálu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✎ v stredoškolskom vzdelávaní etablovať <i>„špičkové gymnázium“</i>, ktoré by bolo kvalitnou vzdelávacou inštitúciou s jazykovou a odbornou prípravou
<p>13.</p>	<p>kultúrny a nepretržitý verejný dialóg</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>počúvať verejný hlas, a ak ho nie je počuť - tak hľadať aktívne odpovede verejnosti</i> ◆ verejný dialóg by sa nemal končiť negativistickými náladami, mediálnymi kauzami, trestnými oznámeniami ... - bráni rozvoju, ale úsilím o komunikáciu a hľadaniu porozumenia ◆ zodpovedne rozhodovať o nových veľkých investíciách ◆ využiť významný dosah sociálnych internetových sietí na verejnú mienku ◆ rozvinúť celospoločenskú diskusiu o ďalšom rozvoji mesta, venovať mestu - verejným veciam - svoj vlastný čas; vyzvať ľudí k účasti na diskusii, ale aj starať sa o veci verejné ◆ mobilizovanie a využitie potenciálu obyvateľov pre rozvoj mesta; <i>väčšina ľudí pozná riešenie problémov svojho bydliska</i> ◆ <i>"viac počúvať tlkot srdca"</i>, podporovať a nájsť zdroje na neziskové projekty / nápady, ktoré by si ľudia želali realizovať ◆ občianske iniciatívy – napr. protesty proti výstavbe Auparku, likvidácii Amfiteátra by mali byť súčasťou koncepcie v danej problematike, a nielen jednorazovými aktivitami ◆ v Žiline sú odborníci, ktorí by mohli <i>"podnecovať a gradovať"</i> nápady ako ďalej rozvíjať mesto; verejná diskusia potrebuje osobnosti, ktoré budú ochotné diskutovať <i>„bez strát, to, čo robia politici v priamom prenose“</i> ◆ <i>rozvinúť odborný dialóg pri riešení otázok mesta - prizývať urbanistov, architektov aj výtvarníkov</i> ◆ <i>predpoklad dobrej stratégie aj vo vzácnnej zhoda ľudí na jednom mieste a v rovnakom čase, ktorí sa počúvajú, navzájom rešpektujú názory, nechajú sa inšpirovať</i> ◆ <i>"netreba sa hanbiť, že nemáme peniaze, treba sa hanbiť napr. za to,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ✎ realizovať prieskum verejnej mienky v jednotlivých mestských štvrtiach ✎ nové investície smerovať von z mesta ✎ optimálne riešenie na scelenie komunity podľa príkladu z Berlína - spoločné posedenie susedov / prisťahovalcov za stolom v rámci vnútrobloku (s pomocou "agitátorov") ✎ prístup k problému v zmysle <i>„win-win“</i> (vítaz na každej strane – kompromis)

		<p>že nemáme názor na život"</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ „verejná diskusia sa má viesť verejne, ale v úzkej komunite dotknutých strán daného problému; keď sa stavia niekde stavba, tak nemá právo k tomu každé občianske združenie alebo každá nezisková organizácia sa vyjadrovať“ (urobiť napr. verejný brífing) ♦ diseminovať viac informácií o meste (oznamy, letáky, reklamy...) ♦ využiť internetové sociálne siete na verejnú diskusiu o meste 	
14.	<p>"jednotiaci prvok" pre Žilinčanov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrá nemocnica – spoločný záujem - záujem o mesto a jeho dlhodobé zveľadovanie - medzisektorová spolupráca - program rozvoja 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ "nájsť jednotiaci prvok" pre Žilinčanov, jeho neexistencia začína chýbať ♦ "ideme toto urobiť", ľudia sa môžu zapáliť pre spoločnú vec, "porozmýšľajme, čo by to chcelo" ♦ aj keď polarizované mesto, nemocnica je jedna pre všetkých ♦ komunikácia skupiny ľudí v projekte Žilina 21 o ďalšom rozvoji mesta ako proces / spoločné dielo na zlepšovaní mesta ♦ realizovať v Žiline projekty na princípe medzisektorovej spolupráce ("PPP projekt") ♦ rozvoj mesta vyžaduje program, systémový prístup, finančné prostriedky štátu a mesta, ale aj ľudský potenciál, kultúrnu komunitu ♦ preukázať schopnosť obetovať menej podstatnú vec v prospech spoločnej podstatnejšej veci ♦ „Žilina potrebuje pre svoj rozvoj finančné zdroje, politický vplyv, občanov, ktorí by mali ťahať za jeden povraz.“ ♦ "...je tu veľa projektov, ktoré sú pripravené; potrebné je len nájsť odvahu, chuť a peniaze ako v iných mestách... lebo vládca mesta vždy určuje prioritu" ♦ bolo by dobré, keby to, čo spája Žilinčanov v športe, ich spájalo aj v iných oblastiach – mali záujem o celé mesto, nielen svoju lokalitu 	
15.	<p>samospráva - kvalitná a moderná služba pre občanov</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ „inštitút samosprávy sa nevyužíva dostatočne" ♦ samospráva musí predchádzať problémom aj dialógom s verejnosťou ♦ mesto má poskytovať svojim obyvateľom (daňovým poplatníkom) služby z hľadiska patričnej dostupnosti a kvality ♦ mesto musí mať vyrovnaný rozpočet (mať méty, ale aj kontrolovať a korigovať) - musí súčinne spolupracovať s VÚC, vládou SR - odložiť 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ samospráva by mala iniciatívne informovať občanov, aktívne vstupovať do ich domácností, napr. formou prieskumu verejnej mienky, aktivít mimovládnych organizácií, ktoré používajú metódy verejnej deliberácie... ☞ projekty s veľkými investíciami - zvlášť z verejných zdrojov - má sprevádzať

		<p><i>nevraživosť, politikárčenie - sledovať verejný záujem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>nepodliehať nátlaku investora, "bagrovať len tam, kde by sa malo"</i> ◆ <i>kvalitná samospráva zabezpečí rozvoj mesta "aby to mesto potiahla niekde"; dôležitosť osobností v dejinách je preukázateľná</i> ◆ <i>poslanec by mal viesť s obyvateľmi komunitný život - potreba osobného kontaktu, prostredníctvom nejakých podujatí (ako napr. pozitívna atmosféra a priestor na komunikáciu v zrušenom divadelnom súbore Maják na Hlinoch)</i> ◆ <i>efektívne využiť „verejno-prospešné práce“ a zamestnávanie nezamestnaných touto formou na zveladenie Žiliny</i> ◆ <i>skoncovať s aroganciou štátnej a samosprávnej moci (úradník má byť maximálne ústretový), zásahmi do niektorých oblastí života a podporovať rozumné nápady; voľný priebeh / prirodzené dianie je lepšie ako keď štátne a samosprávne orgány presadzujú svoje postupy</i> ◆ <i>samospráva pod vedením primátora I.Harmana sa snaží mestu otvoriť</i> ◆ <i>nastupuje elektronická éra poskytovania služieb verejnej správy</i> 	<p><i>verejná prezentácia + diskusia; vo Švajčiarsku sa kľúčové investície musia prezentovať v modeli 1:1, "každý kto ide okolo, má právo vzniesť pripomienku"</i></p>
16.	priama demokracia v praxi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>„Chceli by sme mať krajinu ako Švajčiarsko. Ale ako sa Švajčiari dokážu postaviť proti tomu, čo im nevyhovuje a postaviť sa za to, čo chcú...; bežným nástrojom je tam referendum“</i> ◆ <i>ak referendum, tak po belgickom vzore s povinnou účasťou voličov; najprv treba ľudí naučiť žiť životom verejným</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ <i>zvyknúť si na referendum aj v mestách, aj keď je to drahé..., je to účinný nástroj</i>
17.	povznesenie kultúrneho života, estetického vnímania	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>kultúrne podujatia si vyžadujú marketing</i> ◆ <i>Mestské („strašne mladé“) a Bábkové divadlo sa musia viac priblížiť k ľuďom (mimo svojho programu, vymyslieť si duchový rámec, hľadať svoju cestu - zapájať sa do mestského života, usilovať sa ovplyvňovať veci; využiť Deň otvorených detí, musia hrať "vonku")</i> ◆ <i>prevychovať ľudí z vidieka (z Kysúc...), ktorí sa prisťahovali do Žiliny a prebudiť v nich záujem o kultúru</i> ◆ <i>Mestské divadlo – nech je platforma pre umelcov v Žiline</i> ◆ <i>lepšie využiť priestory / potenciál Mestského divadla</i> ◆ <i>inštalovať sochy, pracovať s výtvarníkmi pri dotváraní fasád domov...</i> ◆ <i>rozvíjať spoluprácu obyvateľov s umelcami</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ <i>organizácia charitatívnych akcií v Žiline, nejakých divácky zaujímavých happening-ov</i> ☞ <i>pripraviť v Dome umenia Fatra program / kultúrne vyžitie aj pre zahraničných turistov</i> ☞ <i>prevádzkovať Informačné centrum s komplexnými, maximálne dostupnými a „user friendly“ informáciami o meste a okolí pre každého záujemcu</i>

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ vytvoriť Memorandum umelcov Žiliny - <i>kritika sôch a plastových fontán na Mariánskom námestí</i> ♦ „Prečo by aj napríklad umenie, kultúra a architektúra nemohla vplývať na estetiku myslenia?... cez umenie sa dá strašne veľa spraviť“ 	
18.	revitalizácia verejného priestoru	<ul style="list-style-type: none"> ♦ mapovať miesta, kde by sa dali rozvíjať ďalšie funkcie mesta 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ <i>preskúšať nové funkcie budov</i>
19.	účinná prevencia užívania drog, alkoholu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ opatrenia (na celoslovenskej úrovni Polície) aj na úrovni Mestskej polície v oblasti prevencie užívania drog, alkoholu 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ <i>prísť s nápadom / dynamickou akciou ako predísť užívaniu drog</i>
20.	nová infraštruktúra na aktívne trávenie voľného času v meste aj v prírodnom prostredí mesta	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vyššia kvalita života obyvateľov Žiliny stojí na väčšom podiele funkcií pre voľný čas a rekreáciu ♦ nárast počtu obyvateľstva prehĺbi veľký deficit oddychových / voľno-časových zón, ktoré je potrebné vybudovať ♦ vybudovať infraštruktúra pre rozvoj turizmu („ľudová turistika“, agroturistika), cyklistiky (cyklotrasy na všetky strany, nielen smerom na Rajec) ♦ podporovať neziskové organizácie, ktoré prispievajú k voľno-časovému vyžitiu obyvateľov Žiliny v meste aj v okolí, ktoré Žilinčania využívajú v masovom meradle (napr. Eko- skanzen v Lietavskej Svinnej) 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ <i>prevádzkovať outdoor-ové plochy na korčuľovanie v zime, v centre napr. v rámci 2-úrovní na Hlinkovom námestí</i> ☞ <i>lanovka na Dubeň, lyžiarske strediská, aquapark (prečo nie sú okolo Žiliny vybudované, je pre mňa záhada)</i> ☞ <i>vybudovať miesta na rodinné / spoločenské „opekačky“ / barbecue (napr. pri Vodnom diele)</i>
21.	využitie „hrdosti“ na mesto / Slovensko	<ul style="list-style-type: none"> ♦ využiť pozitívny vzťah ľudí k mestu – napr. hrdosť Žilinčanov na domov v iných kultúrnych kontextoch (zahraničí) ♦ <i>Žilinčania si možno neuvedomujú hodnotu Starého mesta, mestotvorných prvkov (pešie zóny) - môžu byť na to hrdí</i> 	
22.	rozvoj športu a moderná infraštruktúra pre realizáciu rôznych športov	<ul style="list-style-type: none"> ♦ vytvoriť podmienky pre rozvoj športu (masového aj vrcholového; <i>šport bude treba vždy dotovať nejakým spôsobom</i>) ♦ <i>„nie je nič lepšie ako kopírovať už fungujúci model“</i> (preniesť model zo zahraničia) ♦ <i>„zdravie je najpodstatnejšie a športom si ho utužuje každý“</i> ♦ športujúca mládež je zdravšia, trávi kvalitnejšie voľný čas ♦ <i>„keď má človek podmienky a má kde rozvíjať svoj talent, tak vždy sa niekto utrhne a vyrastie“</i> (stane sa špičkových športovcom) ♦ <i>šport je fenomén, futbal obzvlášť pre účinný marketing (mesta, krajiny)</i> ♦ <i>školy by mali byť základom pre rozvoj športu, mali by byť vybudované..., deti niekde musia začať..., tam sa ich zgrupuje najviac</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ <i>obnoviť Športovú halu (bola atraktívna pred 20-30 rokmi, "len sa do toho neinvestovalo")</i> ☞ <i>vybudovať zo Športovej haly Národné športové centrum pre indoorové športy (v Žiline by mohli byť Majstrovstvá sveta v basketbale žien)</i> ☞ <i>vybudovať mestské športové centrum (letovisko) ako vo Francúzsku a Rakúsku, kde sú multifunkčné strediská športu a zábavy</i> ☞ <i>vybudovať krásny areál ako je štadión</i>

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ moderný športový areál stimuluje ľudí, deti športovať ♦ potrebná je transformácia žilinského hokejového klubu ♦ využiť potenciál Vodného diela Žilina 	<p><i>na Mladej garde /vysokoškolský internát/ v Bratislave</i></p> <p>☞ vybudovať vodnolyžiarsky areál na Vodnom diele (vodné športy, plážový futbal, lezecká stena...)</p>
23.	špičková nemocnica	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilinská nemocnica sa musí presadiť v silnej konkurencii 3 veľkých nemocníc (BB, RBK, MTA) a riešiť organizačno-lobistický problém ♦ méta: Fakultná nemocnica s poliklinikou Žilina na 3.-4. mieste v slovenskom rebríčku, so spádovou oblasťou v širšom regióne (kopírujúc miesto v počte obyvateľov miest na Slovensku) ♦ vzor pre Žilinu nemecké a švajčiarske nemocnice (vybavenie, poriadok, systém, precíznosť) ♦ financovaní nemocnice v Žiline rozhodujú štátne orgány - závisí na Žilincanoch, aké majú v nich postavenie a aký lobing v prospech Žiliny vyvinú vo vláde, na ministerstve, vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni (spôsobov a možností je veľa - napr. 2% z dane z príjmov) ♦ <i>ekonomický a ľudský potenciál má žilinská nemocnica v kraji najväčší</i> ♦ mesto pracuje a musí vyvinúť stabilizačné opatrenia pre zabezpečenie kvalitného zdravotného personálu v nemocnici v Žiline ♦ dostavanie Centrálneho príjmu vo FNsP ♦ Žilina prispeje k vyššej kvalite služieb pacientom a skultúrneniu zdravotníckeho zariadenia ♦ žilinská chirurgia pracuje na tom, aby sa ostatným špičkovým pracoviskám na Slovensku vyrovnala aj z personálneho hľadiska ♦ pri rating-u nemocníc je potrebné rozlišovať spokojnosť pacienta s prostredím...a odbornú úroveň na základe istých parametrov ♦ zvýšiť kvalitu privátnej zdravotnej starostlivosti: koncentrácia privátnych ambulancií do logických celkov, brzdí to systém a nedostatok financií 	<p>☞ Chirurgické oddelenie pracuje na databázovom systéme, ktorý chcú ponúknuť aj ostatným chirurgickým oddeleniam</p>
24.	maximálne využitie EÚ fondov	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>pripraviť dobré a kvalitné projekty</i> (predovšetkým v oblasti cestovného ruchu, športu a kultúry) ♦ čerpať EÚ fondy znamená vyvinúť spoločné úsilie („žabo-myšie 	

vojny hodiť nabok⁴⁾

- ♦ tvorbu a realizáciu projektov prenechať profesionálom („*ktorí vedia robiť s fondami*“), potrebné je nájsť si oblasti, za ktorými by mali ísť

OHROZENIA

Bude Žilina kamenné mesto?⁴

Každé ohrozenie pre mesto má v prípade, že sa naplní, reálne negatívne následky / dopady pre Žilinu. Nasledujúce problémy poukazujú na ohrozenia, resp. upozorňujú na vznik nových alebo prehĺbenie starých problémov, ktorým Žilina čelí, a ktoré priamo či nepriamo indikujú nepriaznivé dopady. Zabrániť týmto dopadom znamená predchádzať vzniku problémov, na ktoré odborníci (21 respondentov) upozornili, resp. zodpovedne riešiť vzniknuté problémy, ktoré oslabujú funkcie a znižujú kvalitu mesta, v ktorom ľudia vedú svoj súkromný a pracovný život. Pri nerešpektovaní rovnováhy medzi bytovou, administratívnou a priemyselnou zástavbou a životným priestorom pre ľudí v podobe plôch na oddych a rekreáciu, početných námestí, peších a cyklistických chodníkov, Žiline hrozí, že sa zmení na „kamenné mesto“.

	Príležitosti	Výzvy – fakty, stanoviská, vyjadrenia respondentov
1.	škodlivé zásahy pre organizmus mesta: - kamenné mesto - potenciálny vznik <i>slum-ov</i>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>Žilina stratila svoj 'génus loci'</i> ♦ <i>"mesto je veľmi živý organizmus a tak s ním treba narábať a nie je možné, aby tie stavby vyrastali podľa toho, či je niektoré miesto voľné alebo je výhodné pre investora"</i> ♦ územia sídlisk s vysokou koncentráciou obyvateľov sa exploatujú – ľudia nemajú vzťah k svojmu miestu bydliska, považujú ich za nutné zlo, keď môžu - utekajú preč zo sídliská (<i>"kto môže, utečie z toho"</i>, odchádzajú na chaty) ♦ <i>Hájik môže skončiť ako "slum", ak sa bude ďalej zahusťovať</i>; na sídliskách sa z dôvodu skladby obyvateľstva môže zvyšovať sociálne napätie ♦ <i>zmizli voľné plochy</i> ♦ hrozí vznik <i>"kamenného mesta"</i>, ľudia budú realizovať v meste administratívne úkony, žiť budú ale mimo mesta; ♦ <i>"Žilina sa zabudovala ako New York (N.Y.C.)... nič zelené, len samé budovy, nič také kde by si človek posedel a bolo by mu príjemne"</i> ♦ <i>neustály konflikt medzi mestskými záujmami (občanov) a developerov</i>
2.	chátranie budov, zariadení	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zanedbaný bytový fond panelákov a devastácia verejných priestranstiev ♦ školské telocvične (jedny z mála zariadení na športové aktivity Žilinčanov) bez prostriedkov na údržbu a renovácie ♦ chátrajúca Športová hala
3.	nesaturované potreby ľudí: - v oblasti bývania - v oblasti zdravého životného štýlu	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>"čo sa stane, keď ľudia nebudú mať kde bývať / nebudú si môcť (chcieť) kúpiť byt?"</i> ♦ <i>ceny bytov nemôžu byť predražené</i> (miera zisku má byť primeraná) ♦ nedostatok športu / športovej infraštruktúry prispieva k vytrácaniu prirodzených návykov populácie, prejavuje sa v náraste sociálnej patológie (mladých ľudí), má dopad na zhoršovanie zdravotného stavu populácie

⁴ „Kamenná púšť“, alebo „kamenné mesto“ je povestné označenie Žiliny v rámci pesimistického scenára urbanistu Ing. arch. Antonína Stuchlu, ktorý bol jeden z respondentov v tomto kvalitatívnom výskume.

4.	kolaps dopravy: - každoročný nárast automobilov v meste a nevyhnutnosť / požiadavka na parkovanie - koniec životnosti trolejbusov - - vyludnenie centra mesta	<ul style="list-style-type: none"> ♦ v Žiline pribudne ročne cca 2 tis. áut t.j. 10 km áut - neradosná prognóza o 20 r.; <i>"kde sa potom s tými autami podejeme?"</i> ♦ autá na chodníku <i>"veď je to škaredé"</i> ♦ predísť, aby ľudia neodchádzali zo Žiliny, nerezignovali na centrum; <i>"do mesta sa pomaly normálnym spôsobom nedostanem, nemám tam čo robiť"</i> ♦ MHD - končí životnosť trolejbusov (nové sú nákladný projekt)
5.	Aupark / Mirage ako ohrozenie: - inakosti mesta - mestotvorných prvkov - dopravy v centre - ostatnej vybavenosti mesta	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilina výstavbou OC Aupark a Mirage narušila svoju „inakosť“, bude mať dopad na záujem o mesto z pohľadu návštevníkov - tí hľadajú v Žiline niečo špecifické ♦ <i>„zničia atmosféru mesta, ktoré vytvárajú staré námestia, ulice“</i> ♦ narušili sa mestotvorné prvky – Mariánske a Hlinkove námestie, Farské schody ♦ hrozí vyludnenie Starého mesta, namiesto toho, aby ľudia boli na ulici a na námestiach, tak budú dnu v týchto objektoch ♦ <i>"mestu sa vštepili takéto dva monobloky, ktoré zhltnú to všetko dobré čo by malo byť na uliciach a chodníkoch; tak ja nemám takú predstavu fungovania mesta"</i> ♦ hrozí dopravný kolaps (na jeseň, možno) ♦ Žilina nemá dostatočnú kúpyschopnosť pre dva OC, <i>„aj ak sa podarí obchodným centráм prenajať všetky priestory na 100% - stiahnu / zničia všetku vybavenosť z centra mesta; sociálne nižšie skupiny sa začnú presadzovať na tomto území...; OC Hrad zhltnú všetko naokolo..., ale obávam sa, čo bude naokolo"</i> ♦ neschválenie týchto investícií by znamenalo zabránenie vzniku nových pracovných miest
6.	neudržiavané parky - nebezpečné a neprívetivé prostredie	neudržiavané (a nestrážené) parky, zóny oddychu sú miestom s potenciálne vyššou kriminalitou, útočiskom pre rôzne marginálne skupiny obyvateľstva (napr. bezdomovcov, alkoholikov, narkomanov, prostitútky)
7.	nebezpečenstvo riek	<ul style="list-style-type: none"> ♦ potenciál 3 riek predstavuje aj nebezpečenstvo, rieky je potrebné skôr regulovať a zabezpečiť ochranu pred povodňami ako budovať ich nábrevia na voľno-časové aktivity
8.	ekonomická závislosť mesta od KIA Motors Slovakia	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>investícia KIA môže v regióne Žiliny v nejakom horizonte skončiť, dôležité je myslieť na náhradu</i>
9.	deštruktívna verejná politika	<ul style="list-style-type: none"> ♦ v čase globálnej spoločnosti <i>"sa vraciame do starovekého Grécka... mestskej demokracie... mestá sú strašne dôležité"</i>; opatrnosť je na mieste – ide o "prvé" volené zastupiteľstvo (<i>"preto je veľmi dôležité, aby sme to nepokazili, aby sme sa počúvali"</i>) ♦ vo verejnej politike predchádzať konfliktom - prináša porazených, negatívnu odozvu ♦ <i>ak nie je vypočutý hlas verejnosti, samospráve sa to "vráti"</i> - dané vedenie mesta skončí (viď bývalý primátor J.Slota) ♦ miestne referendum, ani elektronické voľby nie sú riešením terajšej situácie, hrozí manipulácia občanov názorovými skupinami
10.	znečistené životné prostredie :	<ul style="list-style-type: none"> ♦ odpady sú a budú problémom Žiliny

	- problém odpadov - zamorené ovzdušie	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žilina má problém s čistotou ovzdušia vzhľadom k nepriaznivým veterným pomerom v Žilinskej kotline; v Žiline by preto nemal pribúdať ťažký priemysel
11.	prejavy netolerancie a xenofóbie k predstaviteľom národnostných, sociálnych a iných menšín	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>zmizli a miznú menšiny</i> (Židia, Nemci) ♦ nedôstojné správanie niektorých Žilinčanov k ľuďom z ázijskej menšiny
12.	potenciálne zhoršovanie zdravotnej starostlivosti	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>chirurgia prosperuje vďaka rôznym inštitúciám a priateľom (je otázka dokedy)</i> ♦ odchod kvalitných odchovaných lekárov zo žilinskej nemocnice (<i>odišlo min. 11 kvalifikovaných lekárov, do ČR, Kanady</i>), "<i>na Žilinčanoch sa to naučili a idú to predávať inde</i>" ♦ <i>„negatívny trend je, že privátni lekári sa sťahujú do lacnejších priestorov bez medicínskej infraštruktúry“</i>
13.	zamieňanie použitia prostriedkov z EÚ fondov	<ul style="list-style-type: none"> ♦ štát / VÚC / mesto si zamieňa doplnkový charakter EÚ fondov s hlavným financovaním rozvoja vedy; <i>„mám obavy, že tieto peniaze premrháme“</i>

V. ĎALŠIE PODNETY PRE ÚVAHY NAD STRATÉGIU MESTA

I. Koľko akej demokracie?

Z kvalitatívnej analýzy dát vyplynula klasická dilema o štýloch riadenia mesta. Medzi respondentmi sa našli zástancovia štýlu riadenia, ktorý je:

- ❖ participatívny (rozhodnutia sa majú robiť na základe diskusie s občanmi, odborníkmi)
- ❖ „oligarchický“ (rozhodnutia má robiť malá skupina ľudí)

Niektorí respondenti - odborníci vo svojich profesiách vyjadrili názor, že občania nemôžu posúdiť vhodnosť rôznych riešení v meste, ktoré sú výsledkom odbornej práce a preto by mali byť ponechané na odborníkov.

Medzi respondentmi boli zástancovia myšlienkového prúdu, ktorý ráta s verejným hlasom, alebo verejnou vôľou pri robení dôležitých rozhodnutí mesta vo veciach verejných.

Viacerí respondenti sa zamýšľali nad „detskými chorobami„ demokracie s nepriaznivými dôsledkami na chod a riadenie samosprávy... (*"najväčším nepriateľom demokracie je demokracia sama", „politici nepočúvajú ľudí", „ľudia odvolia a 4 roky sa nezaujímajú o spoločenské dianie", "omyl demokracie, ak sa ľudia vyjadrujú len raz za štyri roky", „pred hlasovaním sa nediskutuje a keď sa rozhodne a zahlasuje, tak potom sa spustí diskusia"*).

Lokálna demokracia v podobe referenda má medzi respondentmi svojich zástancov aj odporcov.

II. Žilina v kontexte Slovenska a 21.storočia

Všetci respondenti artikulovali presvedčenie, že dnešnú Žilinu spoluvytvára jej história, dejinné udalosti, ktoré sa zapísali aj do vedomia súčasnej generácie Žilinčanov.

V rozhovoroch sa vyskytol názor, že Žilina je jedno z najvýznamnejších miest na Slovensku, ktoré má čo ponúknuť nielen regiónu a Slovensku, ale aj Európe (z pohľadu ekonomického a historického významu, cestovného ruchu a turizmu).

Respondenti v zrelom produktívnom veku a starší respondenti reflektovali „socialistické dedičstvo“ – v pozitívnom (niektoré architektonické diela) aj negatívnom význame (*„prefabrikátová smršť“* na sídliskách).

Časť argumentácie respondentov vychádzala z celoslovenského socio-ekonomického, právneho, kultúrno-politického rámca. Tento popisovali v súvislosti s rozvojom mesta zväčša ako limitujúci faktor, napr. nerealizované alebo nedostatočné reformy verejnej správy, školstva, zdravotníctva, ale tiež deficitná štátna politika v oblasti rozvoja regiónov, cestovného ruchu, športu, sociálnej a rodinnej politiky, zdravia. Mestá si v závislosti na nich (ne)môžu vypracovať svoje rozvojové zámery.

S poľutovaním odznelo tiež konštatovanie, že Žilina podstupuje taký (nedostatočný) stupeň digitalizácie verejnej správy a celkovej informatizácie spoločnosti, aký je momentálne štandardom na Slovensku (zaostáva za deklarovanými vládnyimi programami).

Podľa niektorých respondentov ďalší rozvoj Žiliny závisí vo veľkej miere od vzťahov mesta s vládou, Vyším územným celkom a lobing-u. Vyskytol sa tiež názor, že primátor Ján Slota bol väčšinu svojho mandátu v opozícii s vládou, čo bolo pre Žilinu kontraproduktívne („zbytočne sa premrhalo strašne veľa potenciálu“).

Z rozhovorov vyplynulo, že u respondentov rezonovali aj „univerzálne“ témy – napr. vzťah ľudí k prírode, výchova - vzdelávanie detí a uplatnenie mladej generácie, konzumizmus a „boom“ obchodných reťazcov, celebritizácia ľudí bez skutočných zásluh, (ne-)závislosť (lokálnych) médií, sociálno-patologické javy v mestách ako prostitúcia, drogová závislosť, bezdomovectvo, vandalizmus.

Respondenti reflektovali ďalší rozvoj Žiliny aj v kontexte celosvetovej globalizácie a súčasnej hospodárskej krízy. Sociálno-ekonomická situácia v Žiline aj počas hospodárskej krízy nie je až taká kritická ako v iných častiach Slovenska. Ako sa vyjadril jeden z respondentov, pre ďalší rozvoj Žiliny je dôležité „prežiť toto ekonomicky krízové obdobie Žiliny“.

III. Žilinské pomery

V niektorých rozhovoroch sa objavil kritický pohľad na „spoločensko-politické pomery“ v Žiline – napr. polarizovaná spoločnosť, nezáujem občanov o dianie v meste a zároveň občianska bezmocnosť pri presadení verejného záujmu, mesto v rukách investorov, ustrnutý dialóg odborníkov, „nekultúrne“ obyvateľstvo, prvoplánový lokálpatriotizmus či nacionalizmus.

Na otázku **‘Čo Žilinčanov spája?’** respondenti uviedli:

- ◆ vyhraté tituly v národnej futbalovej a hokejovej lige – teda zdieľané nadšenie pre skvelé športové výsledky mestských športových klubov,
- ◆ akciu Deň bez áut („spojil celú Žilinu“),
- ◆ história mesta a kultúrne dedičstvo,
- ◆ hrdosť na prináležitosť k mestu,
- ◆ „láska k prírode“
- ◆ nesúhlas s hrubými (urbanistickými / architektonickými) zásahmi do obľúbených mestských zón (tie vedia ľudí spojiť a zorganizovať napr. v podobe protestných akcií),
- ◆ chvíle pohody a oddychu Žilinčanov, ktoré spolu trávajú napr. v lete v Starom meste.

Popri faktografických skutočnostiach imanentnou súčasťou úvah o meste Žilina bolo – genius loci, ale aj „duch mesta“ alias „žilinstvo“⁵, o ktorom respondenti hovorili v rôznych podobách, a ktorý sa javí ako:

- ❖ pridaná hodnota mestskej identity s množstvom subjektívnych aj objektívnych významov,
- ❖ mobilizačný potenciál pre výnimočné „projekty“.

⁵ „Ludia sa menia, jedni prichádzajú, druhí odchádzajú, ale ostáva niečo... takého duchovného a to by som nazval... to nejaké ‘žilinstvo’.“

VI. ŽILINA V HESLÁCH

Respondenti v svojich úvahách o Žiline popísali niekoľko kľúčových charakteristík mesta a jeho potenciálu, ktoré veľakrát sami formulovali v heslovitej (marketingovej) podobe, alebo ktoré je možné pretvoriť aj do nasledujúcich sloganov:

Žilina ako špongia

- ☞ Žilina je regionálnou (aj nadregionálnou) destináciou z dôvodu pracovnej mobility, migrácie z vidieka do mesta, vzdelávania, cestovného ruchu a turizmu, preto cez deň znásobuje počet ľudí, je regionálnou „metropolou“
- ☞ ľudia chodia do Žiliny za 1. prácou (biznisom), 2. službami (nákupmi), 3. vzdelávaním (školami), 4. administratívou (úradmi), 5. históriou (pamätihodnosťami), 6. turizmom (brána do Národného parku Malá Fatra)
- ☞ každá kategória ľudí (miestni obyvatelia, ľudia z okolitých obcí a regiónu, ktorí do Žiliny pravidelne dochádzajú, návštevníci Žiliny zo Slovenska a zahraničia) hľadá v Žiline iné naplnenie, mesto má/musí saturovať potreby všetkých

Žilina – slovenský New York City

- ☞ ak urobíme paralelu medzi Bratislavou a Washington-om, DC, tak Žilina má potenciál byť N.Y.C.; Bratislava – Žilina má obdobný vzťah ako Rím - Miláno

Historická a kozmopolitná Žilina

- ☞ ako Paríž, Barcelona, Londýn...

Žilina – veľké mestečko

- ☞ mesto krajského / ekonomického významu, veľké mesto s výhodami menších miest - ako „stredné mestečko“ - vzájomné poznanie ľudí je bližšie, anonymita je menšia ako vo veľkých mestách
- ☞ poskytuje komfort veľkého mesta s prírodou na dosah

Žilina – brána do Malej Fatry

- ☞ bezprostredný kontakt s prírodou v dosahu 15 minút na všetky svetové strany
- ☞ Žilina ako východiskový bod pre turistiku do Malej a Veľkej Fatry, Súľovských vrchov, Kysuckej vrchoviny („mekka turistiky“)

Šanca pre „slovenský sen“ je v Žiline

- ☞ prostredie konkurencie a príležitosti presadiť sa; á la „American dream“ - úspech, bohatstvo (a „sláva“)

Žilina - mesto vzdelávania

- ☞ kvalitné stredné školy, prestížna Žilinská Univerzita

Žilina má pred sebou vynikajúcu budúcnosť

- ☞ ak využije potenciál...

Žilina žije vo dne v noci

- ☞ mesto sa môže stať „živým“ centrom s prítazlivou atmosférou pre domácich ľudí aj návštevníkov
- ☞ bohatý spoločenský a kultúrny život, „creative city“

VII. NÁČRT VÝCHODÍSK PRE STRATÉGIU ROZVOJA MESTA

I. Benefitovať zo silných stránok a využiť príležitosti

Ilustrácia:

- ❖ udržať atmosféru a charakter „stredného mestečka“ - neanonymných komunít, kde sa ľudia navzájom poznajú
- ❖ klásť si a naplňať vyššie nároky na architektúru ako len funkcionality, hľadať správnu kombináciu historického a moderného
- ❖ zvyšovať kvalitu mestotvorných prvkov a života obyvateľov – mestskej infraštruktúry pre zabezpečenie práce a trávenia voľného času, bezpečnosti, čistoty
- ❖ podporovať samoorganizáciu ľudí, ktorí ak majú podporu, sú veľkým prínosom pre komunitu – posilnenie inštitútu spolčovania a nápadov zdola
- ❖ podporovať výskumné inštitúcie a šíriť význam mesta / reputáciu v oblasti vedy-techniky-výskumu
- ❖ podporovať talenty v meste, komunitné umenie mladých ľudí
- ❖ využiť lokálpatriotizmus Žilinčanov pre spoločnú vec
- ❖ prezentovať mesto navonok – v rámci Slovenska, v zahraničí – „Žilina je mesto investícií“, „Žilinu treba vidieť“

II. Zdolať slabé stránky a zažehnať ohrozenia

Ilustrácia:

- ❖ programovo odstraňovať negatívny „labeling“ mesta (mesto nacionalizmu, šovinizmu, macošská Žilina)
- ❖ robiť veci pre ľudí, poskytnúť ľuďom aj návštevníkom modernú mestskú infraštruktúru a dodať „ďalší (kvalitatívny) rozmer“ (popri výstavbe, rekonštrukciách)
- ❖ dodržiavať Územný plán mesta, nezahusťovať výstavbu, neníčiť pamiatkovú rezerváciu mesta a miesta, s ktorými ľudia „zrástli“
- ❖ vrátiť centru pulz života (najmä večer, cez týždeň)
- ❖ chrániť a zveľaďovať zeleň v meste
- ❖ integrovať obyvateľov s osobitou starostlivosťou, iných národností... (namiesto segregácie)
- ❖ čeliť sociálnym patologickým javom, ktoré sú typické pre súčasné veľkomestá na Slovensku
- ❖ podporovať inštitútu spolčovania v komunite a občianskej spoločnosti na princípe spoločných záujmov a hodnôt – a predchádzať rozpadu prospešných sociálnych väzieb a sietí
- ❖ nemrhať potenciálom mesta v oblasti zvyšovania kvality života obyvateľov a atraktivity mesta pre návštevníkov
- ❖ prekonať polarizáciu vo verejnom živote, ukončiť konflikt, hľadať kompromisy a dosiahnuť uzmierenie politických táborov a občianskych skupín, stanoviť spoločné ciele a dohodnúť akčný plán
- ❖ účinne spolupracovať s VÚC, vládou SR a sledovať verejný záujem

VIII. ZÁVER

Z kvalitatívnej sondy vyplynulo, že stratégia ďalšieho rozvoja mesta Žilina by mala jednoznačne smerovať k mestu s vyššou kvalitou života „dovnútra“ aj „navonok“. V meste sa majú cítiť dobre obyvatelia, aj návštevníci. Mesto by malo reflektovať názory a potreby obyvateľov, mestských štvrtí, komunít, ale aj odborníkov vo vzťahu k jednotlivým oblastiam rozvoja (unikátnosti) mesta a jeho okolia. Žilincania sa radi obklopujú zeleňou, ku ktorej majú blízky vzťah založený na prirodzenej konfrontácii s okolitými horstvami. Mesto má priťahovať návštevníkov zo Slovenska aj zahraničia, zanechávať pozitívne dojmy a zážitky, ktoré môže Žilina sprostredkovať svojou atmosférou. V ideovej rovine stratégii mesta by mal dominovať princíp (celkovej) koncepcnosti, otvorenosti (nápadom, spoločnej myšlienke, dialógu, /cudzej/ kultúre, športu...), trvalo udržateľnej kvality služieb obyvateľom, ako aj princíp systémového budovania pozitívneho vzťahu k mestu.

Hĺbkové rozhovory odhalili mainstreaming-ové a marginálne názory rôznych odborníkov na ďalší vývoj mesta. Na jednej strane zastávajú rovnaké alebo príbuzné hodnoty, na druhej strane rozdielne hodnoty vo vzťahu k spoločnému sociálno-geografickému priestoru. Potvrďuje sa tým rôznosť vízií, ktoré respondenti spájajú s mestom a ktoré môžu byť súčasťou verejného diskurzu. Na základe poznatkov z kvalitatívnej sondy je možné konštatovať, že široký spoločenský konsenzus môže získať len taká vízia, ktorá vyvážene zohľadní názory odbornej aj širokej verejnosti, ale aj presvedčí a získa podporu obyvateľov Žiliny, predstaviteľov štátnej a samosprávnej administratívy v Žiline a ďalších zainteresovaných záujmových skupín. Tak, ako to vyjadril jeden z respondentov: *„Najúspešnejšie mestá v Európe sú dnes tie, ktoré si budovali spoločné vízie o tom, akú identitu chce mesto.“*

IX. PRÍLOHY

Príloha č.1

	Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)	Príležitosti (O)	Ohrozenia (T)
1.	poloha			
2.	historické, kultúrne a národné dedičstvo	znehodnocovanie historického, kultúrneho a národného dedičstva	uchovanie a zveľadenie historického, kultúrneho a národného dedičstva	
3.	tradícia remesiel a obchodu („povestné“ za socializmu)			
4.	pôsobenie nemeckej komunity a Židovskej komunity (v 1.polovici 20.storočia)			
5.	Žilina nebola (materiálne) zničená počas 2.svetovej vojny, ako mesto podstúpila viac-menej kontinuálny vývoj			
6.	duch „slobody“ prenikal do Žiliny už pred pádom komunizmu			
7.	rozvoj mesta sa uskutočnil na urbanistickom princípe	problematický Územný plán mesta	Územný plán mesta „pre ľudí“	škodlivé zásahy pre organizmus mesta: - kamenné mesto - potenciálny vznik slum-ov
8.	nadčasové urbanistické riešenia (širšieho) centra mesta	(ne-)hľadanie vhodných urbanistických / architektonických / technických riešení	nájdenie vhodných urbanistických / architektonických / technických riešení	chátranie budov, zariadení
9.	dostatok bytov a kultúrny štandard bývania	bývanie a bytová otázka ako problém: - „satelity“ nesplynuli s mestom - osamelí starší ľudia vo veľkých bytoch - nulová revitalizácia sídlisk - nepredajné nové byty - „mrakodrapy“ narušajú charakter mesta	bývanie bližšie k predstavám ľudí	nesaturované potreby ľudí: - v oblasti bývania - v oblasti zdravého životného štýlu
10.			atmosféra pohody, pôvabu, čistoty a svetovosti: - porozumenie - tolerancia	

	Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)	Príležitosti (O)	Ohrozenia (T)
11.			- sociálna inklúzia - multikultúrna spoločnosť budovanie image-u, identity a propagácia mesta	
12.	„slušná“ dopravná infraštruktúra MHD napojené na pracovné príležitosti	dopravný problém nedostatok parkovacích miest MHD obmedzujúca voľný pohyb obyvateľov	riešenie dopravy na úrovni veľkého mesta	kolaps dopravy: - každoročný nárast automobilov v meste a nevyhnutnosť / požiadavka na parkovanie - koniec životnosti trolejbusov - vyludnenie centra mesta
13.	Aupark / Mirage - obchodné centrá	Aupark / Mirage ako problém: - negácia historického centra - negácia mierky prostredia - zlikvidovaná zeleň - urbanistický a dopravný problém - bezmocnosť „aktivistov“ ovplyvniť výstavbu	Aupark / Mirage ako: - memento - príležitosť	Aupark / Mirage ako ohrozenie: - inakosti mesta - mestotvorných prvkov - dopravy v centre - ostatnej vybavenosti mesta
14.		nedostatok zelene	„zelené“ mesto, na sútoku riek	neudržiavané parky - nebezpečné a neprívetivé prostredie nebezpečenstvo riek
15.	pestrá štruktúra priemyslu a obchodu, s dôrazom na výskum	negatívne dopady koncentrácie priemyslu, obchodu	spoločenská zodpovednosť firiem, ľudí	ekonomická závislosť mesta od KIA Motors Slovakia
16.	pracovné príležitosti a ľudské zdroje	nedostatok pracovných príležitostí s dobrým ohodnotením a v tradičných profesiách	rozvoj / podpora podnikania a zamestnanosti	
17.	regionálna metropola	pomalý rozvoj mesta		
18.	stredne veľké mesto			
19.	široká paleta stredných a vysokých škôl		prestížna Žilinská Univerzita doma aj v zahraničí	
20.	rozvinutá občianska spoločnosť			
21.	naštartovaný verejný dialóg	deficit verejného dialógu	kultúrny a nepretržitý verejný dialóg	deštruktívna verejná politika

	Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)	Príležitosti (O)	Ohrozenia (T)
22.		polarizovaná spoločnosť		
23.		diferencovaný vzťah obyvateľov k mestu		
24.		v otázkach verejného záujmu nerozhoduje (nemá vplyv) „morálna autorita“ / väčšina občanov, ale majetkovo-vlastnícke vzťahy		
25.		chýba spoločný cieľ	"jednotiaci prvok" pre Žilinčanov: - dobrá nemocnica – spoločný záujem - záujem o mesto a jeho dlhodobé zveľadovanie - medzisektorová spolupráca - program rozvoja	
26.	samospráva pre občanov	samospráva pre samosprávu	samospráva - kvalitná a moderná služba pre občanov	
27.			priama demokracia v praxi	
28.		korupcia, obohacovanie sa na úkor mesta		
29.	kultúrny a spoločenský život	nedostatok kultúrneho a spoločenského života	povznesenie kultúrneho života, estetického vnímania	
30.			revitalizácia verejného priestoru	
31.		problém bezpečnosti v meste	účinná prevencia užívania drog, alkoholu	
32.	voľno-časové vyžitie v blízkosti mesta a v okolitej prírode	nedostatok infraštruktúry pre voľný čas a rekreáciu / vymožeností „zadarmo“	nová infraštruktúra na aktívne trávenie voľného času v meste aj v prírodnom prostredí mesta	znečistené životné prostredie : - problém odpadov - zamorené ovzdušie
33.		mrhanie potenciálom mesta a prostredia, v ktorom sa nachádza		
34.	funkčné sociálne siete			

	Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)	Príležitosti (O)	Ohrozenia (T)
35.	mentalita ľudí („naturel“)			
36.	lokálpatriotizmus obyvateľov a rodákov zo Žiliny	málo mestských pozemkov	využitie „hrdosti“ na mesto / Slovensko	prejavy netolerancie a xenofóbie k predstaviteľom národnostných, sociálnych a iných menšín
37.	národné cítenie	povešť šírenia nacionalistických a xenofóbnych nálad		
38.	prvé kroky k multikultúrnej spoločnosti			
39.	silná športová tradícia	problémy s rozvojom športu	rozvoj športu a moderná infraštruktúra pre realizáciu rôznych športov	potenciálne zhoršovanie zdravotnej starostlivosti
40.	nemocnica s nadpriemerným hodnotením	ekonomické a koncepčné problémy nemocnice	špičková nemocnica	
41.		čerpanie z EÚ fondov nie je citeľné	maximálne využitie EÚ fondov	zamieňanie použitia prostriedkov z EÚ fondov

Príloha č.2

Obchodné centrum Mirage v Žiline – vizualizácia
<http://www.asb.sk/?gallery=4351&image=32781>

Príloha č.3

http://koti.welho.com/tkuusio/tapiola_kortteja.html

